НАЦИОНАЛЬНАЯ БИБЛИОТЕКА РЕСПУБЛИКИ ТЫВА ИМ. А.С. ПУШКИНА

ШЫН

№ 37 (17999)

2011 чылдың апрель 5, вторник

Садар өртээ 5 рубль.

1925 чылдың август 31-де үнүп эгелээн

Ниитилел-политиктиг солун

e-mail:shyntuva@mail.ru; shyntuva@yandex.ru

Апрель 6-да Ш.В.Кара-оол Чазак Даргазынга томуйлаттырганындан бээр дөрт чыл болур

ҮЕ МАҢЫ СААДААР ЭВЕС...

"Шын" солуннуң коллективи-биле ужуражылга үезинде ТР-ниң Чазааның Даргазы Шолбан Кара-оол "Чоннуң үнүн "Шындан" дыңнап, номчуп чоруур мен" дээни биске, солунчуларга, бедик үнелел болуп, чымыштыг ажыл-ишче улам хей-аът киирген деп бодаар мен. Баштыңывыстың ажыл-чорудулгазын хүн эрттирбейн чырыдарын оралдажып турар бис. Шолбан Валерьевич олут орбас, чай кадында-ла сургакчылаашкында – чон аразында, школаларда, эмнелгелерде, малчын коданнарда, ивижилерде, сарлыкчыларда... азы Москвада, Новосибирскиде, Абаканда...

Чымыш ишке үе-шактың эртке-ни билдинер эвес, Шолбан Валерьевич Кара-оол Тыва Республиканың Чазааның Даргазы хүндүлүг эрге-дужаалга ажылдап эгелээнинден бээр эртен, апрель 6-да, дөрт чыл болур. Солунувустуң хөй санныг номчукчуларының өмүнээзинден даргавыска байыр чедирбишаан, республиканың чурттакчы чонунуң амыдырал-чуртталгазын экижидери-биле ооң кылып чорудуп турар улуг ажылдары дээш өөрүп четтиргенивисти илередип тур бис. Моон соңгаар-даа ол Россияның регионнарының баштыңнарының аразынга бедик ат-алдарлыг удуртукчу болуп, чурттуң политиктиг болгаш социал-экономиктиг хөгжүлдезинге элептиг үлүг-хуузун киирерінге улуг-улуг чедиишкиннерни күзеп каалыңар.

Дөрт чылдың дургузунда өөрүшкүнүң байырымныг болгаш дүвүрелдиң сагыш аарынчыг кандыг хүннери турбаан дээр. "Эки кылган ажыл – элеп читпес алдар" деп чоннуң мерген угаадыы бар. Ону утпаза чогуур. Ыяңгыя бистиң Тыва Республиканың Чазааның Даргазының хүн бүрүде чай чок бачым ажыл-херектерин кичээнгейге албайн баар болзувусса, хоржок. Амыдыралдың кайы-даа адырын алгаш көөр болзувусса, Чазак Даргазының кичээнгейинден дашкаар арткан айтырыглар чок.

Тываның экономиктиг хөгжүлдезиниң болгаш социал чаагай чоруунуң хоойлужудулгазын хандырар талазы-биле шыңгыы, чымыштыг ажылды кылып чоруткан. Бүгү чоннуң референдуму болгаш парламент соңгулдалары эрткен болгаш аңаа чон бир демниин көргүзүп, чаңгыс палаталыг Дээди Хуралды тургузуп алган. ТР-ниң Чазаа биле чаа тургустунган Дээди Хурал (парламент) эгин кожа ажылдап эгелээн. Эрткен үениң частырыгларын эдип, оон үре-түңнелдерни үндүрүп турар. Ону чедип алырынга таарымчалыг байдал тургустунган. Улус-чон политиктиг месилдежиишкиннерден могап-шылаан болгаш, аңаа тургузукчу ажыл-ишче кирипкен.

Тыва Республика бүгү чурт-биле бир дөмей кризистиң уржуктарын шыдажып эрткен. Федералдыг төп регионнарга саң-хөө дузазын оранчок кызырар ужурга таварышкан, ынчалза-даа бистиң республикага ол эң эвээш деңнелге деген. Бюджедивис 4 хуузун чидирген, ол дээрге 385 млн. рубльдир. Өске регионнарның бюджеди 10, 16 хуу чедир кызырылган.

Янзы-бүрү программаларга болгаш төлевилелдерге киришкеш, немелде акша-хөреңгини республика алыр аргалыг болган. Боттуң орулгалары бир-ле дугаар өзүлделиг болган. Үлетпүр бүдүрүлгезиниң индекизиниң талазы-биле Тыва Сибирьде мурнуку одуругже кирген.

(Уланчызы 2-ги арында).

ДООЗУКЧУДАН БАЗА ХАМААРЖЫР

Эрткен дыштаныр хүннерде, апрель 2-де, ТР-ниң Чазааның Даргазы Ш.В.Кара-оол өөредилге черлерин кызыл дипломнар-биле чедиишкинниг доосканд доозукчулар-биле ужуражып, оларны ажылга хаара тударының айтырыынга хамаарыштыр "төгерик столду" эрттирген. База ол ышкаш доозукчулар-биле ужуражылгага ТР-ниң Чазааның Даргазының оралакчылары А.М. Монгал, Д.И. Оюн, аныяктар болгаш спорт херектериниң сайыды У.С.Ондар, өөредилге, эртем сайыды А.М. Потапова, экономика сайыды Л.В. Трусова, юстиция херектериниң талазы-биле сайыды Ш.Ч. Монгуш дээш, оон-даа өске яамыларның болгаш ведомстволарның база республиканың Аныяктар чазааның төлээлери киришкен.

Чылдың-на Россияның дээди болгаш ортумак өөредилге черлериң муң-муң студентилер доозуп, аңгы-аңгы мергежилдиң дипломнарын холунга ап, шиңгээдип алган билиглерин, ажылчын шынарларын херек кырында ажыглаары-биле ажыл дилеп чоруп каарлар. Ынчалзажок оларның чүгле эвээш хуузу мергежилиниң аайы-биле күш-ажылчы намдарын эгелей бээр. А арткаңнарынга ажыл дилээри төнчүзү чок дилээшкиннер болу бээр. Ооң уржуундан өөренип турган мергежилинден көңгүс аңгы адырга ажылдай бээри база ховар эвес. Тывага хамаарыштыр чугаалаар болза, доозукчуларның республикадан дашкаар өөренип турган хоорайынга ажылдап артып калыр таварылгалар сөөлгү үеде ховар эвес апарган.

Ужуражылгага аңгы-аңгы дээди өөредилге черлериниң 12 доозукчулары киришкен. Оларның таптыг-ла чартыы амгы үеде ажылдап турар, а бир кезии амдыгаа дээр ажыл тып чадаан. Уругларның хөй кезии республикадан дашкаар дээ... ниң аайы-биле ажылдаар күзелдиг Тываже дедир чанып келгеннер.

"Доозукчуларның ажылдап кирериниң айтырыын сойгалаары-биле, ылаңгыя кызыл диплом-биле доозуп алгаш келген аныяк кижилер мергежилиниң аайы-биле келдилиг ажыл тыппайн баар байдал канчап тургустунуп турарының дугайында база ол айтырыгны үзе шиитпирлээриниң аргаларын тывары-биле бо "төгерик столду" эрттирип турарывыс ол – деп, ужуражылганың эгезинде Шолбан Кара-оол чугаалаан. – "Бо айтырыгга хамаарыштыр силерниң үзел-бодалдарыңарны дыңнап, силерден арга-сүме айтырары-биле чыглып келген бис. Бо айтырыгны шиитпирлээрде силерниң көрүжүңер билип алыры чугула деп санаар мен. Санал-оналыңар киирип көрүңер, а силерниң-биле деӊ эргеге, хостуг байдалга чугаалажыры-биле мынчаайн" -- дээш, ол кедип алган костюмун ужулгаш, орган сандайының оргазынга азып алган. "Силерниң көрүжүңер-биле, ону шиитпирлээрде кандыг хемчег... жиринче кыйгырып тур мен" – деп ол доозукчулардан дилээн.

Уругларның ажылдап турарлары ажылын канчаар тып алганын, а амдыызында ажыл чоктары ону дилеп тура, кандыг-кандыг бергелерге таваржып турарының дугайында чугаалааннар. Кижи бүрүзүнүң таварылгазы аңгы-аңгы-даа болза, торлуп турган бергелери дөмей бооп турганын олар демдеглеп турар: тускай мергежилдер аайы-биле, чижээ: чиг эът болбаазырадырының технологу, бүдүрүлгелер республикада эвээш, ажыл берикчилери күш-ажылчын дуржулгазы 5 чылдан эвээш эвес кижилерни ажылче алыксаар болур база ол ышкаш республиканың "аарыг айтырыы" – таныш-көрүш тыртчып ажылче хүлээп алырының айтырыынга база элээн доктааганнар. Түңнелинде доозукчу бүрүзү бодунуң онал-саналын киирип, бодунуң туружун илереткен. Удурдедир чугаалажылга үезинде ТР-ниң Чазааның Даргазы Ш.В. Кара-оол Чазактың кежигүннеринден оларның удуртуп турары адырларда доозукчуларны ажылга хаара тудар айтырыгга хамаарыштыр кандыг хемчеглер алдынып турарын айтырып, немей ажыл-херекчи санал-оналдардан киирерин негээн.

Чыглып келгеннер доозукчуларны ажылга хаара тударының айтырыынга өөредилге черлериниң болгаш бүдүрүлгелерниң сырый харылзаазы эргежок чугула база чүгле доозукчуларның эвес, а амгы үеде өөренип турар студентилерниң чаңгыс аай баазазын Интернет четкилеринге хевирлеп тургузары негеттинип турар дээрзин демдеглээннер. База ол ышкаш албан черлери болгаш өске-даа ажыл берикчилери организациялар, бүдүрүлгелер боттарының албан-езузунуң сайтыларынга хостуг ажылчын олуттарның дугайында медээни киирери күзенчиг.

Ужуражылганы доозуп тура, «төгерик стол» киржикчилери чаңгыс аай түңнелге келгеннер: аныяк кижилерни ажылга хаара тудар дээш хемчеглерни чеже-даа эргечагырга органнары, чогуур ужурлуг ведомстволар алыр-даа болза, доозукчунуң талазындан идепкейжи туруш, кандыг-даа ажылга ажылдаар изиг күзел чокта ол шупту чогумчалыг үре-түңнелдиг болбас. Ынчангаш оларның талазындан бүгү-ле бар аргаларны ажыглап, болдунар хире чүүлдер кылыры, күжениишкиннер киирери база эргежок чугула.

Бистиң корр.

Ай-кыс МАСПЫК-ООЛДУҢ тырттырган чуруу.

Санал-онал солчулгазының үезинде.

ҮЕ МАҢЫ СААДААР ЭВЕС...

(Төнчүзү. Эгези 1-ги арында).

Ш.В.Кара-оолдуң Чазак Даргазы эрге-дужаалды күүседип эгелээнинден бээр ажыл-амыдырал үш кол теманың адаа-биле чоруп келген: **Улуг Тиилелгениң 65 чылы, Башкы чылы база Тывада Туризм чылы.** Бо бүгү күштүг каттыштырыкчы эгени салган. «Тыва Арат Республика —бүгү чүвени нити тиилелге дээш!» деп делгелге Москвага чыл дургузунда ажылдаан.

Тиилелгениң чаа мемориалының ажыдыышкыны республиканың амыдыралынга канчаар-даа аажок улуг болуушкун болган. Фронтучу чаңгыс чер-чурттугларывыстың аттары мөңгежиттинип, четчелеттинген, ол ажыл амдаа уламчылап турар. «Мээң Тиилелгем!» тускай орулгалыг төлевилелге улуг-бичии чок — шупту киришкен. Салгалдарның харылзаазы улам быжыккан.

Башкы чылы өөредилге болгаш кижизидилге ажылынче чаа езу-биле көөр арганы берген. Найысылал Кызылда баштайгы орус башкыларга тураскаалды ажыткан. «Башкы—өөреникчи» деп хамаарылга көдээ школага инновацияның чалгыын болдурган. Республика школаларының материалдыг баазазы чаарттынган. Эргижирээн школаларны эде туткан. **Туризм чылында** үр хуусаалыг системалыг ажылдың эгези салдынган. Туризм ассоциациязы тургустунган. Туризм ажыл-чорудулгазынга муниципалитеттерниң киржилгезин онзалап көрүп, эртем болгаш маркетинг шинчилелдерин калбарткан. Муниципалитеттер турисчи боттарынга тааржыр аргаларын ажыглап, ону хөгжүдүп эгелээн. ТР-ниң Чазааның «Тос эртине» төлевилелди чарлааны маңаа улуг рольду ойнаан. Бай-Тайганың Шивилигде туризм төвү, «Алдын-Булак» этнокультура комплекизи болгаш өске-даа баштайгы чедиишкиннер көстүп эгелээн.

Тус чер бот-башкарылга органнарының ролю болгаш харыысалгазын бедидер шыңгыы ажыл чоруп турар. 2007 чылда тус чер бюджединче чүгле чер үндүрүүнүң 100 хуузун болгаш көдээ ажыл-агый үндүрүүнүң 60 хуузун киирип турган болза, 2009 чылдан эгелеп бүгү транспорт үндүрүүн, көдээ ажыл-агый үндүрүүнүң бүгү республика кезээн болгаш өнчү-хөреңги үндүрүүнүң 50 хуузун, сайгарлыкчы ажыл-чорудулганың орулгазын шуптузун тус чер бюджединче дамчыткан. Орулга үндүрүүнүң муниципалдыг шилчилгезинче саналгаларны 40 хуу чедир улгаттырган. Ол дээрге 200 млн. рубль-дир. Ам оларның чөптүг ажыглалын чедип алырынче кол кичээнгейни угландырган.

Күрүне болгаш муниципалдыг албан-хаакчыттарның курлавыры хевирлеттинип тургустунган. Курлавырны үш чыл болгаш-ла чаартыр. Перспективтиг удуртукчулар дээш шилиишкин шыңгыыраан. 2011 чылдың бирги чартының дургузунда удуртукчуларның губернатор курлавырын—«алдын чээрбини» курлавырын тургузар ажыл чоруп турар. Хамааты ниитилелдиң чаа тургузуу — Хөй-нити палатазы төлептиглерни дилеп тыварынга чогуур рольду ойнаар апаар. Күүсекчи эрге-чагырганың албан-хаакчыттарын чоорту 20 хуу кызырар талазы-биле план ажылдап кылдынып турар.

Тудуг. Чуртталга бажыңнарының тудуу — амыдыралчы эрге-жок чугула айтырыгларның бирээзи. Эрткен дөрт чылдың дургузунда бажың тударының хемчээли өскен. Федералдыг бюджеттиң дөрт чыл иштинде ажыглазын дээш берген 530 млн.рубли үш чыл дургузунда шиңгээттинген. Ада-чурттуң Улуг дайынының киржикчилеринге беш каът чаагайжыды туттунган бажыңны тудуп, чаа квартираларның дүлгүүрлерин тывыскан. Хөй каът бажыңнарның капитал септелгезин кылган болгаш эргижирээн бажыңнардан хамаатыларны чаа бажыңнарже көжүрер ажыл чогумчалыг чоруп турар. Бустур четкен казанактар турган черлер хосталгылаан. Чурттакчы коммунал ажыл-агый реформазының ачызында найысылалдың төвүнүң хевирин баксырадып турган бажыңнарны бускан. Оларның чурттакчыларын чаа бажыңнарже көжүрген. Ол ажыл ам-даа уламчылаар. «Азия төвү» стелланың чанынга архитектурлуг онза, чараш объектини тудары көрдүнген. Национал музейниң стелларий тудуу эгелей берген.

2011 чыл — чуртталга-коммунал ажыл-агыйын чаартырының фондузунуң ажылдаар сөөлгү чылы. Оон өске 5 чыл программазын күрүне эгелээн. Ооң кол орулгазы—девискээрлерни чуртталга бажыңнарын тудары-биле комплекстиг шиңгээдип алыры.

«Кадык камгалалын модернизастаары» улуг программаны камгалап алыр дээш ТР-ниң Чазаа улуг ажылды кылган. Бо программа-биле уругларның перинаталдыг төвүнүң тудуунуң долузу-биле доозар акша-хөреңгини (3,5 млрд.) чедип алыры-биле хөй документация, төлевилелдерни ажылдап кылган.

«Төрээн Тывавыска корумчурумну болгаш төлептиг амыдыралды!». Бо кыйгырыгны амыдыралга боттандырар ажыл чоруп турар. 2008 чылдан бээр кем-херек үүлгедир чоруктарның профилактиказының болгаш орук шимчээшкининиң айыыл чок чоруунуң талазы-биле республиканың тускай орулгалыг программазы ажылдап турар. Полицияның автопарыгын чаартырынче, тускай техника болгаш дериг-херекселдер садып алырынга республика бюджединден акша-хөреңгини аңгылап берген. Чаа автомашиналарның дүлгүүрлерин Шолбан Валерьевич сайытка тывыскан. «Айыыл чок хоорай» деп автоматчыткан программалыг комплекс бо чылын ажылдап эгелей бээр. Оруктар белдиринге видеокамераларны тургузар, олар медээзин бүгү чогуур черлерже дамчыдып турар апаар. Найысылалга кем-херек үүлгедиишкиннери удаа-дараа болуп турар черлерге «Хамааты—полиция» деп дүвүрээзин кнопкаларын тургузар. Бо бүгүнү амыдыралга боттандырарынга «Полиция дугайында хоойлу» улуг рольду ойнаар. Орук айыыл халаптарының болуп турарының кол-ла чылдагааны оруктарның багайында деп, ОШАЧКИ ажылдакчылары шаг ботка чылдагааннап келген. Сөөлгү чылдарда найысылалдың кол-кол оруктарынга капитал септелгени кылган. Светофорларны, орук демдектерин тургускан. Ол хиреде айыыл-халап болбушаан, ооң чылдагааны — автомашина башкарыкчыларының болгаш чадаг кижилерниң орук шимчээшкинин сагывайн турарында. Ынчангаш кижилер-биле тайылбыр ажылын күштелдирери чугула. Күрүнениң автоинспекциязы ол талазы-биле харысалганы бедидер хемчеглерни ап турар.

Республиканың **социал** угланыышкыны—амыдыралдың кадык овур-хевири дээш демисел-дир. Бо талазы-биле эртемге үндезилээн программалыг документини Хөй-нити палатазы-биле, Дээди Хурал-биле эртем ниитилежилгези-биле ажылдап кылып турар. Бүгү категория-биле ажылдың тодаргай пландары ажылдап кылдынып турар. Кадык камгалал черлерин нарколог эмчилер-биле четчелээр ажыл кичээнгейде алдынган. Эзириктер сергедир черниң чаа орансавазын туткан. Чаштарга күш дөгээр чоруктуң өзүп турарын барымдаалааш, уругнуң эргелериниң талазы-биле бүрүн эргелиг төлээни тургузар дугайында хоойлуну хүлээп алган.

Күш-ажыл рыногунда дүшкүүрлүг чорукту чавырылдырарының программазы шаа-биле ажылдап турар. Күрүне акша-хөреңгини аңгылап берип турар. Эки чүве чүл дээрге социал дузаламчыже кижилерниң көрүжүнүң өскерилгени, ону күрүнениң артык акшазы эвес, а бизнеске эге капитал дээрзин чон биле берген. Ажыл чок турган хөй-хөй кижилер бодунуң хуу бүдүрүлгелерин ажыдып, күш-ажылчы амыдыралче эглип келир аргалыг болган. Хуу эгелээшкинниң, биче болгаш ортумак бизнестиң деткимчези, күш-ажылдың тергииделин хевирлээри ажыл чок чорукту чавырылдырарының кол өзээ болу берген. 2008 чылдан бээр хуу сайгарлыкчыларга грантыларны тыпсып эгелээн. Инновация дээш немелде грантыларны база тургускан. Сайгарлыкчыларга чээли болгаш лизинг талазы-биле хууларның ставкаларынга субсидияларны берип турар. Ниитизи-биле күш-ажыл рыногунда дүшкүүрлүг чорук, оожум-даа бол, чавырлып турар.

Тус черниң бараан бүдүрүкчүлериниң садыг-саарылгазының рыногу алгыыр дээрзиниң даалары тургустунуп турар хөмүр-дашка хереглел өзүп Каш чыл болгаш Кузнец сейнининң хөмүр-даш тывы курлавыры төнүп каарга хөмүр-дашка хереглел о өзер. Ол түр када хере бүрүнү-биле ажыглаар демир-орук тудуунга, э чедишпес чоруктуң өзүп т ажып эртеринге электри з зының өртээниң аары эвес

чедишпези республиканың миктиг хөгжүлдезинге улуг дак болуп турары билдинг

ТР-ниң Чазааның Дарг улуг айтырыгны шиитпирлээ дип алыры-биле бүгү хемче ап келген. Бо чылдың мар Абаканга болуп эрткен Чөвүлелиниң президиумуну лын РФ-тиң Президентизи Д. ведев удуртуп эрттирген. соонда Президент ТР-ниң ның Даргазы Ш.В.Кара-оол лээп ап, ажылчын ужураж кылган. Аңаа Шолбан Вале республиканың бурунгаар х дезинге бирги черегениң ойнаар чугула айтырыглар маарыштыр чугааны кылг дээрге, бир-ле дугаарында, **гетика** айтырыы-дыр. «Т долгандыр четкилер шугуму дералдыг четки компания вестпрограммаже киирер ынчан айтырыг шиитпирле дээрзин чугаалаан. Ол дээр миллиард хире рубль-дир. чылда ТАР-ның тургустунган бээр 90 чылы, Тыва биле Р ның демнежилгезиниң 100 чы байырлалдарны федералды нелге байырлап эрттирери организастыг комитетти П дент тургускан болгаш оон зынга РФ-тиң саң-хөө са Алексей Кудринни томуй Өске-даа Тывага хамаары (чижээлээрге, Кызыл—Кур демир-орук тудуу) айтырыг шиитпирлээри-биле вице-пр Игорь Сечинге онаалганы Р Президентизи даскан. Ол Т Чазаанга, чурттакчы чонунга идегелди берген.

Сөөлгү чылдарда **көдээ ажыл-агый** адырының акшаландырыышкынын каш катап көвүдеткен. Чыл санында малдың баш саны 3-5 хууга көвүдеп, мелиорация ажыл-агыйы катап тургустунуп, уксаажыдылга база ветеринария ажылы хөндүрлүп, көдээ ажыл-агый продукциязын болбаазырадыры-биле ылаптыг базымнар кылдынган.

2010 чылдың баштайгы айының медээзи-биле республикада 138621 баш бода, ооң иштинде 60094 баш инек, 1032201 баш шээр, ооң иштинде 605202 баш төрүүр, 38387 баш чылгы мал, 26702 баш хаван база 168 баш теве бары бүрүткеттинген. 2011 чылда бо саннар каш катап өскен бооп турар.

Малдың уксаажыдылгазынга хамаарыштыр чогуур ужурлуг хемчеглерни эртемденнер чорудуп келген. Алтай чуртундан 100 аътты болгаш Эвенкиядан 100 ивини тыва уксаалыг мал-биле эдериштирер сорулгалыг эккелген. Бо талазы-биле ажылдар чогумчалыг чоруп турар. Ол ышкаш Тыва Республиканың чурт-шинчилел институду Читага болган мал делгелгезинге тыва хойларны кииириштиргеш, чиңгине тыва хой деп уксаазын бадыткап турар сертификатты алган.

Мал чемин белеткеп алыр талазы-биле республиканың бүгү кожууннары сөөлгү чылда эң бедик кедүрлүүшкүннүг киришкен. Эрткен чылга деңнээрге, 40 хууга хөй—рекордчу 200 муң тонна мал чеми белеткеттинген. Эң-не шалыпчы ажылдаан таңдыжылар—тракторчу, а Бай-Тайганың Бай-Тал суурунуң өөреникчилери автомашинаны шаңналга алган. Мал чемин четчири-биле белеткеп, мал-маганның баш санын чидирбейн, кышты хүрменди ажырар дээш ТР-ниң Чазаа чогуур хемчеглерни ап келген. Көдээ ажыл-агый продукциязын болбаазырадырының талазы-биле ажылдар чедимчелиг чоруттунуп турар. Чижек кылдыр алырга, «Чагытай» күрүнениң унитарлыг бүдүрүлгезинде повидло, джем дээш, оон-даа өске чемнерни бүдүрүп үндүрүп турар. «Аржаан суу» бүдүрүлгези эм-таң шынарлыг, бойдустан дендии арыг сүгну савалааш, чонга эптиг кылдыр садып үндүрүп эгелээн. Чаа ажыттынгаш, бодунуң ажылын эгелээн куш фабриказы, теплица бүдүрген продукциязын садыг-магазиннерже тарадып, орулганы киирип ап турар. Оон аңгыда кожууннарда янзы-бүрү мини-цехтер ажыттынып, бут кырынга туруп эгелээн. Чижээлээрге, Мөңгүн-Тайгада—тыва лапша бүдүрер цех, Сүт-Хөлде мал дүгү болбаазырадыр цех дээн ышкаш. Ол ышкаш тыва ак чемнер бүдүрер «Дээжи» биче бүдүрүлгези ажылын чедиишкинниг эгелээн.

Бистиң тыва национал

виске сонуургал улуг дээрзи көдээ ажыл-агый продукциязының ярмарка-садыглажыышкынының үезинде-даа, регионнар аразында бооп турар «Тыва-Экспо, «Содружество» дээн ышкаш ярмаркалар үезинде көскү. Тыва национал чемни чүден, канчаар бүдүрүп турарын, мөөңнеп садып ап болур бе дээн ышкаш айтырыгларны сонуургап турарлар хөй.

Муң малдыг малчыннарның улуг ажыл-агыйлары мал ажыл-агыйының чугула «өзүлдезиниң базымнары» болуп турар. Төп Азияның көшкүн чоннарының чаңчылчаан ижинге хүндүткелди хевирлеп, көдээ ажыл-агыйның күш-ажылынче аныяктарны хаара тудары-биле күрүнеден деткимчени көргүзериниң талазы-биле бүдүн комплекстиг хемчеглер бо чылдан эгелеп күш кирген.

«Муң хойлугларның» даңзызынче кирген малчыннар бирги ээлчегде эмчи хандырылгазы, дыштаныр черинге чедир чылда бир катап халас орук хөлезини дээш, өске-даа чиигелделерни алыр. Ортумак болгаш дээди өөредилге черлеринде көдээ ажыл-агыйның мергежилдерин чедип алырынга оларның ажы-төлү деткимчени алыр.

Үнүш ажыл-агыйында арбай, сула база ак-тараа тараан шөлдерден бир гектардан-на он центнер тарааны алган. Чүгле 2010 чылда суггарылга системаларын катап тургузарынга 12,5 млн. рубльди чараан. Күрүнеден боттуг дузаламчы чедирери-биле үнүш ажыл-агыйын чорударынга эң-не таарымчалыг черлерде чыдар чүгле тараа ажыл-агыйлыг 15 ажыл-агыйны тодараткан. Ильинка суурда бедик технологиялыг чаа сүт-бараан фермазының тудуу дооступ турар.

Бүгү кожууннарда сүт хүлээп алырының пунктулары катап тургустунуп эгелээн. Тыва сөөлгү он чылдардан хөй хуусаада уругларның сүт кухнязы чок Россияда кара чаңгыс регион бооп турган. Сүүзүннүг болгаш сүт аймаандан янзы-бүрү чемнер-биле чаштарны хандырары, келир үениң салгалының быжыг кадыкшылын тургузары—эрге-чагырганың кол айтырыгларының бирээзи.

Сүт продуктуларындан уруглар аъш-чемин бүдүрери—экологтуг арыг шынарлыг чиг эт. Амгы үениң дериг-херексели, тускай белеткээн кадрлар негеттинер. Бо чугула социал угланыышкынныг экономиктиг төлевилелге шын координациялар, санаашкыннар база үндезиннер негеттинер. Экономика, Көдээ ажыл-агый, Кадык камгалалы, Үлетпүр яамылары-биле каады сүттен уруглар чемин организастаар талазы-биле «губернатор төлевилели» ажылдап кылдынып турар.

Хөй национал чоннар чурттап

Республиканың чурттакчы **чонунуң сагыш-сеткил культуразын** бедидер айтырыг кол черни ээлеп келген. А чоннуң сагыш-сеткилиниң одунуң кыпсыкчылары уран чүүлдүң кижилери-ле болгай. Ынчангаш культура болгаш уран чүүлдүң кижилеринге Чазак Даргазы чогаадыкчы ажылдаар арганы берген. Янзы-бүрү адыр аайы-биле чогаадыкчы төлевилелдерни тургускаш, Чазак Даргазының грантыларын ойнап алыр арганы берген. Ынчалдыр Тываның болгаш Россияның алдарлыг артизи Галина Мунзук С.Сарыг-оолдуң чогаалдарынга үндезилеп, чаңгыс көжегелиг шииниң, хөгжүм-шии театрының режиссеру Марина Сарыг Шагаа байырлалынга тураскааткан «Ойтулааш» оюн-көргүзүгнүң грантыларын ойнап алгаш, сценага боттандырганнар. Барыын-Хемчик кожуундан Эрги-Барлыкта уругларның киностудиязы (башкызы В.П.Сарыг-оол), Кызыл-Мажалыкта музей эргелекчизи Б.С.Майны, Сарыг-Септе уругларның уран чүүл школазы база Чазак Даргазының грантызын ойнап алганнар.

Сагыш-сеткили бедик, байлак чон кандыг-даа бергелерге торулбас. Ынчангаш чоннуң сагыш-сеткилин байыдары ТР-ниң Чазааның бирги чергениң айтырыы болуп

31-де

девискээринге кайгамчык салым-чаяанныг, бедик культураның кижилери чурттап турган дээрзин Аржаан-2-ниң алдыннары бадыткаан. Ынчангаш Национал музейивис Тываның чоргааралы болуп, делегейниң диптеринден янзы-бүрү аймак чоннарны бодунче сорунзалап турар.

ТР-ниң Чазааның деткимчези-биле культура одаглары амгы шагның дериг-херекселдери-биле бүрүн четчелеттинген. Театрның оран-савазы капитал септелгени эртип чаарттынган. Филармония чаа программаларны тургузуп, чаа

бот-боттары эп-найыралдыг, бот-боттарын хүндүлежип, бир демниг кижилер болурун чедип алырынче ТР-ниң Чазак Даргазы улуг кичээнгейни салып келген. 1990 чылда тургустунган уругларның «Октай» аас чогаал ансамбли бир-ле дугаарында Кемерово облазынга болуп эрткен аас чогаал фестивалынга киришкеш, тиилелгелиг чанып кээрге, Шолбан Валерьевич олар-биле ужурашкаш, байыр чедирип, бүгү талалыг деткимчени көргүзерин аазаан. Ынчан олар бичии өрээлге кичээлдеп, мөөрейлерге белеткенип чоруп турганнар. Деткимче, кичээнгейге хей-аът кирген октайжылар янзы-бүрү фестиваль, конкурстарга киришкеш, шаңнадып-мактадып, ады алгаан. 20 чылдың дургузунда «Октайга» уругларның чеди салгалын кижизиткен. Ылаңгыя улусчу чаңчылдарны камгалаарының талазы-биле оларның чедиишкиннери кайы хөй. Ынчангаш ансамбль 20 харлап турда, ТР-ниң Чазааның Даргазы ол байырлалга киришкеш, Орус культура төвүн найысылал Кызылга ажыдып, оран-саваны аңгылап бээрин аазааш, ону амыдыралга боттандырган. Бөгүн орус культура төвү хөй национал чоннарның чыглыр чылыг, чырык одаа апарып, янзы-бүрү солун хемчеглерни эрттирип турар. Найысылал Кызылда шагдан бээр аңгы-аңгы национал чоннарның төптери, ниитилелдери ажылдап турар.

Шагаа байырының бүдүүзүнде чаа **Национал музейниң** оран-савазы ажыглалга кирген. Он беш чыл дургузунда туттунуп келген бо тудугга кымнарны ажылдаваан дээр. Эң сөөлүнде «Остов» ААН тудугну дооскан. Бистиң музейниң кайгамчык экспонаттарын Санкт-Петербургтуң Эрмитаж, Францияның Лувр болгаш Германияның музейлери сонуургап, делгелгелерни организастаанын билир бис. Ылаңгыя Аржаан-2-ниң Хааннар шынаазындан тывылган хаан-кадынның алдын коллекциялары бүгү делегейге улуг сонуургалды болдурган. Ол алдын эдилелдерни аштап-арыглап, селип чаартырының талазы-биле улуг ажылдар кылдынган. Скиф үезинде Тываның идик-хеп аймаан даарадып алыр аргалыг болган. Чоокта чаа үрер хөгжүм оркестрин бүрүн чаа хөгжүм херекселдери-биле четчелээн. Национал оркестр база тыва хөгжүм херекселдери-биле четчелеттинген. Делегей чергелиг «Хөөмей» шуулганы, Үстүү-Хүрээ дириг хөгжүм фестивальдары чаңчыл езугаар эртип турар.

Спорт. Сүбедей аттыг спорт комплекизиниң ажыттынганы тыва спорттуң хөгжүлдезин улам шапкынчыткан. Бистиң спортчуларывыс делегей чергелиг маргылдааларга кайгамчык чедиишкиннерни чедип ап турар. Опан Саттың бо хүннерде Германияга болуп эрткен Европа чемпионадынга тиилелгези ону бадыткап турар. ТР-ниң Чазааның Даргазы спортчуга эрткен чылын-на чаагайжыды туттунган квартираның дүлгүүрүн берип тура, аңаа чоргаарал, бүзүрелин илереткен. Опан Сат бүзүрелди база катап бадыткаан. Дортмунду чемпионадынга Европаның үш дакпыр чемпиону, хостуг хүрешке Делегей чемпионадының мөңгүн медалының үш дакпыр эдилекчизи, Россияның каш дакпыр чемпиону, ТР-ниң алдарлыг ажылдакчызы Лориса Ооржак октадыпкан-даа болза, «мөгениң майыы кадырык» дижир болгай, аңаа чаңгыс чер-чурттугларының идегели быжыг хевээр арткан. Тыва альпинистер «Делегейниң чеди шыпшыы» төлевилелди доозар чоокшулаан.

ТР-ниң Чазааның Даргазы Ш.В.Кара-оолдуң эгелээшкини-биле **«Амыдыралдың кадык овур-хевири»** кыйгырыгның адаа-биле республиканың чурттакчы чону, ажыл-ишчи коллективтери айның сөөлгү дыштаныр хүннеринде хоорай, кожуун, суму бүрүзүнге янзы-бүрү спортчу маргылдааларны, уран чүүл мөөрейлерни организастаары чаңчылчаан.

Ш.В.Кара-оолдуң Чазак Даргазы албан-дужаалга дөрт чыл дургузунда кылып келген ажыл-херектерин допчузу-биле демдеглээрге мындыг-дыр.

Светлана БАЛЧЫР,
Алдынай БАДЫ-ХОО.

Ай-кыс МАСПЫК-ООЛДУҢ тырттырган чуруктары.

ТЫВА РЕСПУБЛИКАНЫҢ ЧАЗААНЫҢ ЧАРЛЫЫ

2007 чылдың июнь 28-те Россия Федерациязының Президентизиниң "Россия Федерациязының субъектилериниң күүсекчи эрге-чагырга органнарының ажыл-чорудулгазының ажыктыын үнелээриниң дугайында" №825 Чарлыын Тыва Республикага күүседириниң регламентизинге өскерилгелер кииририниң дугайында

2009 чылдың апрель 15-те Россия Федерациязының Чазааның "2007 чылдың июнь 28-те Россия Федерациязының Президентизиниң "Россия Федерациязының субъектилериниң күүсекчи эрге-чагырга органнарының ажыл-чорудулгазының ажыктыын үнелээриниң дугайында" №825 Чарлыын күүседир талазы-биле хемчеглер дугайында" №322 доктаалын күүседир сорулга-биле база 2010 чылдың декабрь 7-де Тыва Республиканың Чазааның Даргазының "Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының тургузуунуң дугайында" №230 Чарлыынга дүүштүр **доктаадырым болза:**

1. 2007 чылдың июнь 28-те Россия Федерациязының Президентизиниң "Россия Федерациязының субъектилериниң күүсекчи эрге-чагырга органнарының ажыл-чорудулгазының ажыктыын үнелээриниң дугайында" №825 Чарлыын Тыва Республикага күүседириниң 2008 чылдың июнь 25-те №106 Чарлыы-биле бадылааны регламентизинге, ону дараазында эдилге-биле бижип, өскерилгелерни киирер:

"2007 чылдың июнь 28-те Россия Федерациязының Президентизиниң "Россия Федерациязының субъектилериниң күүсекчи эрге-чагырга органнарының ажыл-чорудулгазының ажыктыын үнелээриниң дугайында" №825 Чарлыын Тыва Республикага күүседириниң регламентизи

1. Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының ажыл-чорудулгазының ажыктыының көргүзүглерин хуваары

Тыва Республиканың Саң-хөө яамызы

1. Күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң хуусаазын эрттирген чээли өрелериниң хемчээли (274*)

2. Хамаатылар мурнунга хүлээлгелерин күүседир талазы-биле Тыва Республиканың бюджединиң болгаш муниципалдыг тургузугларның бюджеттериниң өрелери (275*)

3. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң орулгаларының нийти хемчээлинге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң үндүрүг болгаш үндүрүг эвес орулгаларының үлүү (субвенциялар учеду чокта) (277*)

4. Муниципалдыг районнарның каттышкан бюджединиң орулгаларының нийти хемчээлинге муниципалдыг районнарның каттышкан бюджединиң үндүрүг болгаш үндүрүг эвес орулгаларының үлүү (субвенциялар учеду чокта) (278*)

5. Хоорай округтарының каттышкан бюджединиң орулгаларының нийти хемчээлинге хоорай округтарының каттышкан бюджединиң үндүрүг болгаш үндүрүг эвес орулгаларының үлүү (субвенциялар учеду чокта) (279*)

6. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң орулгаларының нийти хемчээлинге муниципалдыг бюджеттериниң орулгаларының (субвенциялар учеду чокта) үлүү (280*)

7. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң үндүрүг болгаш үндүрүг эвес орулгаларының нийти хемчээлинге муниципалдыг тургузугларның үндүрүг болгаш үндүрүг эвес орулгаларының үлүү (280.1*)

8. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдарының нийти хемчээлинге кол хөреңгилерниң өртээниң өскенинден Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдарының үлүү (281*)

9. Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының хамааты албан-хаакчыттарының ажыл төлевириниң херек кырында айда ортумак саналгазы (286*)

10. Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарында ажылдап турар кижилерниң саны (287*)

11. Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарында күрүнениң хамааты албан-хаакчыттарының үлүү (288*)

12. Тыва Республиканың тус чер бот-башкарылга органнарында муниципалдыг албан-хаакчыттарның саны (289*)

13. Социал адырның салбырларын акшаландырарынга Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдарының нийти хемчээлинге автономнуг албан черлериниң болгаш күрүнении эвес (муниципалдыг эвес) автономнуг албан черлериниң болгаш организацияларның социал адырга көргүзүп турары ачы-дузаны акшаландырарынга Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдарының үлүү (291*)

14. Бюджет ачы-дузазын акшаландырарынга Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдарының нийти хемчээлинге күрүнении эвес (муниципалдыг эвес) организацияларның бюджет ачы-дузазын көргүзеринге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдарының үлүү (292*)

15. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдары (293*)

* - 2009 чылдың апрель 15-те Россия Федерациязының №322 доктаалын езугаар дугаарлаашкын.

16. Күрүне эрге-чагыргазының тус чер бот-башкарылга органнарының ажылдакчыларын тударынга чарыгдалдарының талазы-биле Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдары (295*)

17. Күрүнениң (муниципалитеттиң) чардынган керээлериниң нийти өртээнге кара чаңгыс чедирикчиниң (күүседикчиниң, керээ чарыкчызының) болдунмаан садыглажыышкынының болгаш өртек доктаадылгазының негелделериниң түңнелдериниң талазы-биле чардынган күрүне (муниципалитет) керээлериниң үлүү (295.1*)

18. Кара чаңгыс чедирикчи-биле (күүседикчи-биле, керээ чарыкчызы-биле) садыглаашкын чорутпайн чарган күрүне (муниципалитет) керээлеринден аңгыда чардынган күрүне керээлериниң нийти санынга өртек доктаадылгазының негелделериниң аргазы-биле азы болбаан садыглажыышкыннарның түңнели-биле азы кара чаңгыс чедирикчиден (күүседикчиден, керээ чарыкчызындан) өртек доктаадылгазының негелдези-биле азы биче хемчээлдиг садыглаашкын-биле чардынган күрүне (муниципалитет) керээлериниң үлүү (295.2*)

19. Чаңгыс конкурска, аукционга, садыглаашкынга киришкен чедирикчилерниң ортумак саны (295.3*)

20. Күрүне (муниципалитет) керээлериниң нийти өртээнге электроннуг аукцион аргазы-биле боттандырган күрүне (муниципалитет) керээлериниң өртээниң үлүү, хуу-биле (295.4*)

21. Отчеттуг саң-хөө чылында Тыва Республиканың бюджединиң орулгаларының чылда нийти хемчээлинге отчеттуг чылдың сөөлүнде үнер чылдың январь 1-ниң байдалы-биле Тыва Республиканың күрүне өрезиниң хемчээлиниң хамаарылгазы (295.5*)

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының бирги оралакчызы
Ш.С. ИРГИТ

Тыва Республиканың үлетпүр болгаш энергетика яамызы

1. Чижеглээн одаар чүүлдүң 10 муң рубльге килограммының нийти регион продуктузунга энергия ажыглалы (296*)

2. Россия Федерациязының субъектилериниң девискээринге бүдүрген энергия курлавырларының нийти хемчээлинге энергияның катап тургустунган дөстерин ажыглап турган бүдүрген энергия курлавырларының үлүү, хуу-биле (302*)

3. Энергия камналгазының болгаш энергияның ажыктыын бедидериниң талазы-биле регион программазын күүседиринге Россия Федерациязының субъектизиниң каттышкан бюджединиң чарыгдалдары, муң рубль (308*)

4. Үлетпүр бүдүрүлгезиниң индекизи (2.1*)

5. Электри-четки ажыл-агыйларының объектилеринге технологтуг коштурулга кылырын көрген күчүлериниң отчеттуг чылда нийти хемчээли (25*)

6. Электри-четки ажыл-агыйларының объектилеринге технологтуг коштурулга кылырынга технологтуг аргаларның чогундан хандыртынмаан күчүлер (26*)

7. Электри-четки ажыл-агыйларының бадылаттынган инвестиция программаларынга дүүштүр ажыглалга киирер кылдыр планнаттынган объектилерниң саны (28*)

8. Электри-четки ажыл-агыйларының бадылаттынган инвестиция программаларынга дүүштүр ажыглалга киирген объектилерниң саны (29*)

9. Бадылаттынган инвестиция программаларынга дүүштүр ажыглалга киирген трансформатор күчүлери (30*)

10. Бадылаттынган инвестиция программаларынга дүүштүр ажыглалга кииргенин планнаан трансформатор күчүлериниң хемчээли (31*)

11. Бадылаттынган инвестиция программаларын езугаар оларның эрттирилге аргаларын улгаттырары-биле ажыглалга киирген электри четкилериниң узуну (32*)

12. Бадылаттынган инвестиция программаларын езугаар оларның эрттирилге аргаларын улгаттырары-биле ажыглалга киирген электри четкилериниң ажыглалга киирер кылдыр планнаттынган узуну (33*)

13. Чылыг энергиязын берип турарының каткан хемчээлинге чылыг энергиязының чидириининң үлүү (227*)

Тыва Республиканың тудуг болгаш коммунал ажыл-агыйны чаартырының яамызы

1. Тыва Республиканың девискээр планнаашкынының Тыва Республикада бадылаттынган схеманың (схемаларның) бары (34*)

2. Тыва Республиканың чурттакчы чонунуң кижи бүрүзүнүң ортумак орулгазынга онааштыр чуртталга бажыңнарының бирги рыногунда 1 дөрбелчин метр нийти шөлдүң ортумак өртээниң деңзигүүрү (211*)

3. Тыва Республиканың чурттакчы чонунуң кижи бүрүзүнүң ортумак орулгазынга онааштыр чуртталга бажыңнарының ийиги рыногунда 1 дөрбелчин метр нийти шөлдүң ортумак өртээниң деңзигүүрү (211.1*)

4. Чурттакчы чонунуң саны 50 муң кижи ажып турар хоорай округтарының болгаш хоорайның чурттакчылыг черлериниң нийти санынга 2005 чылдың январь 1-ден эгелеп чиңгине планнарын хүлээп алган (өскерилгелерни киирген) чурттакчы чонунуң саны 50 муңдан ажып турар хоорай округтарының болгаш хоорайның чурттакчылыг черлериниң үлүү (35*)

5. Чурттакчы чонунуң саны 50 муң кижи ажып турар хоорай округтарының болгаш хоорайның чурттакчылыг черлериниң нийти санынга чер ажыглалының болгаш тудуг кылырының дүрүмнерин хүлээп алган чурттакчы чонунуң саны 50 муңдан ажып турар хоорай округтарының болгаш хоорайның чурттакчылыг черлериниң үлүү (36*)

6. Тудуг кылыры-биле (чуртталга бажыңының тудуундан аңгы) чер участогун арендага бээриниң дугайында чагыг киирген хүнден тудуг кылыры-биле (чуртталга бажыңының тудуундан аңгы) чер участогун арендага бээриниң дугайында шиитпир хүлээп алган хүнге чедир үениң ортумак үргүлчүлелдии (37*)

7. Тудуг кылыры-биле (чуртталга бажыңының тудуундан аңгы) чер участогун арендага бээриниң дугайында шиитпир хүлээп алган хүнден эгелээш тудуг кылырынга (чуртталга бажыңының тудуундан аңгы) чөпшээрел бээринге чедир үениң ортумак үргүлчүледии (38*)

8. Тыва Республикада тудуг кылырынга (чуртталга бажыңнарындан аңгыда) бердинген чер участоктарының нийти шөлүнге Тыва Республикада тудуг кылырынга (чуртталга бажыңнарындан аңгыда) бердинген чер участоктарының үлүү (40*)

9. Тудуг кылырынга (чуртталга бажыңнарындан аңгыда) чер участогун арендага бээринге чагыг киирген хүнден эгелээш капитал тудугнуң объектизин ажыглалга кииринге чөпшээрел бээр хүнге чедир үеде чөпшээрелин алыры эргежок чугула күүсекчи эрге-чагырга органнарының, бүдүрүлгелерниң болгаш организацияларның саны (41*)

10. Тудуг кылырынга (чуртталга бажыңнарындан аңгы) чөпшээрел бээр хүнден капитал тудугнуң объектизин ажыглалче кииринге чөпшээрел алырынга чедир хүнге чедир үениң ортумак үргүлчүлелдии (39*)

11. Чурттакчы чонунуң саны 50 муңдан ажып турар хоорай округтарының болгаш хоорайның чурттакчылыг черлериниң нийти санынга чурттакчы чонунуң саны 50 муңдан ажып турар, коммунал инфраструктураның системазының комплекстиг сайзыралының программаларын бадылап алган хоорай округтарының болгаш хоорайларның чурттакчылыг черлериниң үлүү (42*

12. Ортумаа-биле Тыва Республи… чурттакчызынга онаажыр чурттал… саваларының нийти шөлү (208*)

13. 1 муң чурттакчыга онааштыр с… чуртталга оран-саваларының (кварт… ның) саны (209*)

14. Нийти шөлү 54 дөрбелчин ме… дарт квартираның ортумак рынок өр… 3 кижиден тургустунган өг-бүлени… каттышкан ортумак акша орулг… деңзигүүрү (210*)

15. Тыва Республиканың 1 чурттак… онааштыр чылда ажыглалга киирг… талга оран-савазының нийти шөлү (…

16. Тыва Республиканың 1 чурттак… онааштыр чылда ажыглалга киирген… га оран-саваларының (квартира… саны (214*)

17. Тыва Республиканың 1 чурттак… онааштыр чуртталга бажыңнарын ту… бердинген чөпшээрелге дүүштүр… көрген чуртталга бажыңнарының ни… (215 *)

18. Тыва Республиканың бир чу… зынга онааштыр чуртталга тудуун к… тиг шиңгээдип алыр сорулга-биле ч… бажыңнарының тудуунга бердин… участоктарының шөлү (217*)

19. Чуртталга бажыңнарын туда… чер участоктарын бээр талазы-б… ционнар түңнелдериниң дугайында… колга ат салган хүнден тудуг кылыр… шээрел алыр хүнге чедир үениң… үргүлчүлелдии (218*)

20. Чуртталга бажыңын тудары… шээрел берген хүнден чуртталга б… ажыглалга кииринге чөпшээрел а… ге чедир үениң ортумак үргүлчүлелд…

21. Тудуг кылыры-биле чер у… бээриниң чагыын киирген хүнден т… лыр чөпшээрелди алыр хүнге чеди… ортумак үргүлчүлелдии (220*)

22. Чуртталга бажыңын тудары-… участогун бээриниң дугайында… хүлээп алдынган азы садыглажыы… (конкурстар, аукционнар) түңнел… дугайында протоколга ат салган… эгелээш ажыглалга кииринге чө… 3 чыл дургузунда алдынмаан чер… тарының шөлү (221*)

23. Ара соксаткан чуртталга баж… ның хемчээли, дөрбелчин метр-биле…

24. Тыва Республиканың кат… бюджединиң акша-хөреңгизи-биле… дырып турар, доктаттынган хууса… доозулбаан тудугларның хемчээли…

Тыва Республиканың Чурт… болгаш коммунал ажыл-аг… агентилели

1. Коммунал курлавырларын бол… дузазын куду шынарлыг болга… доктааттынган хуусаазыдан үзүкт… чедиргени дээш ажыл-чорудулга… хевириниң аайы-биле ачы-дуза чед… зиниң бир единицазынга онаашты… лекчилерниң төлевирлерин эде сана… түңнелинде коммунал ажыл-агый ор… цияларының чидириглери (222*)

2. Чуртталга-коммунал ачы-ду… чоннуң хандырылгазы (224*)

3. Айыыл чок чоруктуң негелде… дүгжүп турар ижер суг-биле ханды… чурттакчыларның үлүү (225*)

4. Четкиже агыскан сугнуң кат… хемчээлинге онааштыр халас аккан… санаттынмаан суг чарыгдалының үлү…

5. Коммунал инфраструкт… эргижирээн деңнели (233*)

6. Капитал септелге негеттинип ту… квартиралыг чуртталга бажыңнарын… санынга эргижирээни 31 хуу ажа бер… питал септелгези кылдынган хөй квар… чуртталга бажыңнарының үлүү (234*

7. Доктааттынган чурум езугаар… четкен деп санаттынган хөй квартира… жыңнарда чурттап турар чоннуң үлү…

8. Чуртталга-коммунал ажыл-агы… шаландырарынга Тыва Республикан… тышкан бюджединиң чарыгдалдары…

9. Чуртталга-коммунал ажыл-аг… кол хөреңгилериниң өртээниң өске… чергелештир акшаландырарынга… Республиканың каттышкан бюдж… чарыгдалдары (237*)

10. Чурттакчы чонга доктаадып ту… тариф езугаар коммунал ачы-д… чедирген ачы-дузазын чурттакчы… эгидип турарының деңнели (239*)

11. Хөй квартиралыг бажында… саваның дорт удуртулгазын ээле…

...ган болгаш дорт удуртуп турары хөй квартиралыг бажыңнарның Тыва Республикада ниитизи-биле үлүү (240*)

12. Хөй квартиралыг бажыңда оран-савазы бажың ээлериниң эштежилгелерин азы чуртталга кооперативтериниң азы тускайжыттынган өске-даа хереглел кооперативниң эргелеп-башкарылгазының аргазын шилип алган хөй квартиралыг бажыңнарның Тыва Республикада ниитизи-биле үлүү (240*)

13. Оран-саваның ээлери хөй квартиралыг бажыңнарның эргелеп-башкарылгазын эргелеп-башкарыкчы организация-биле чорударының аргазын шилип алган хөй квартиралыг бажыңнарның үлүү (242*)

14. Оран-саваның ээлери хөй квартиралыг бажыңнарның эргелеп-башкарылгазын өнчүнүң муниципалдыг хевириниң эргелеп-башкарыкчы организациязы-биле чорударының аргазын шилип алган хөй квартиралыг бажыңнарның үлүү (243*)

15. Оран-саваның ээлери хөй квартиралыг бажыңнарның эргелеп-башкарылгазын өнчүнүң муниципалдыг хевириниң эргелеп-башкарыкчы организация-биле муниципалдыг албан чериниң хевири кылдыр чорударының аргазын шилип алган хөй квартиралыг бажыңнарның үлүү (244*)

16. Оран-саваның ээлери хөй квартиралыг бажыңнарның эргелеп-башкарылгазын өнчүнүң күрүне хевириниң эргелеп-башкарыкчы организациязы-биле чорударының аргазын шилип алган хөй квартиралыг бажыңнарның үлүү (245*)

17. Оран-саваның ээлери хөй квартиралыг бажыңнарның эргелеп-башкарылгазын өнчүнүң күрүне хевириниң эргелеп-башкарыкчы организация-биле күрүнениң албан чериниң хевири кылдыр чорударының аргазын шилип алган хөй квартиралыг бажыңнарның үлүү (246*)

18. Оран-саваның ээлери хөй квартиралыг бажыңнарның эргелеп-башкарылгазын өнчүнүң хуу хевириниң эргелеп-башкарыкчы организациязы-биле чорударының аргазын шилип алган хөй квартиралыг бажыңнарның үлүү (247*)

19. Оран-саваның ээлери муниципалдыг болгаш күрүне өнчүзүнде 100 хуу үлүглүг ажыл-агый ниитилелдериниң аргазы-биле хөй квартиралыг бажыңнарны эргелеп-башкарарының аргазын шилип алган болгаш күүседип турар Тыва Респбуликада ниитизи-биле хөй квартиралыг бажыңнарның үлүү (248*)

20. Оран-саваның ээлери күрүне (муниципалдыг) өнчүде үлүү 25 хуудан ашпайн турар ажыл-агый ниитилелдериниң аргазы-биле хөй квартиралыг бажыңнарны эргелеп-башкарарының аргазын шилип алган болгаш күүседип турар Тыва Республикада ниитизи-биле хөй квартиралыг бажыңнарның үлүү (249*)

21. Бодунуң ажыл-чорудулгазын муниципалдыг тургузугнуң девискээринге болгаш хөй квартиралыг бажыңнарның эргелеп-башкарылгазын боттандырып турар (оран-саваларының ээлеринден, чуртталга, чуртталга-тудуг кооперативтеринден азы тускайлаттынган өске-даа хереглел кооперативтеринден аңгыда) организацияларның ниити санынга Россия Федерациязының субъектилериниң болгаш муниципалдыг тургузугларының устав капиталынга киржилгезиниң үлүү 25 хуудан ашпайн турар, хөй квартиралыг бажыңнарны эргелеп-башкарып турар болгаш хөй квартиралыг бажыңнарда ниити өнчү-хөреңгини ажаап-тежээр болгаш септээр талазы-биле ачы-дузаны көргүзүп турар организацияларның үлүү (250*)

22. Россия Федерациязының субъектизиниң болгаш (азы) муниципалдыг тургузугнуң устав капиталында киржилгезиниң үлүү 25 хуудан хөй эвес, бараан бүдүрүллгезин боттандырып, электри, газ, чылыг болгаш суг хандырылгазының, суг аксырының, турум сугларны арыглаарының талазы-биле ачы-дузаны көргүзүп, а ол ышкаш объектиде коммуналдың кадыг артынчыларын узуткаарын (хөмерин) боттандырып, коммунал ачы-дузаны өнчү ээзи, аренда керээзин ёзугаар азы ийи таланың дугуржулгазын ёзугаар ажыглап турар коммунал комплекизиниң организацияларының үлүү (251*)

23. Тыва Республикада коммунал комплекизиниң организацияларының ажыл-чорудулгазының кол-кол хевирлериниң талазы-биле ачы-дуза чедиргенинден ап турар орулгаларның ниити хемчээлинге коммунал комплекизиниң карылгалыг организацияларының ажыл-чорудулгазының кол-кол хевирлериниң талазы-биле ачы-дуза чедиргенинден кирген орулгаларының үлүү (252*)

24. Т...

...кизиниң карылгалыг организацияларының ажыл-чорудулгазының кол-кол хевирлериниң аайы-биле ачы-дуза чедиргениниң саңхөө түңнелдериниң коммунал комплекизиниң карылгалыг организацияларының ажыл-чорудулгазының кол-кол хевирлериниң аайы-биле чедирген ачы-дузазындан кирген орулгаларның хамаарылгазы (253*)

25. Чуртталга-коммунал ажыл-агыйында карылгалыг организацияларның үлүү (254*)

26. Чуртталга оран-савазы болгаш коммунал ачы-дузазы дээш төлевир кылырынга хамаатыларга (чуртталга оран-савазы болгаш коммунал ачы-дузазы дээш төлевир кылырынга хамаатыларга бээр субсидиялардан аңгыда) социал деткимчениң хемчеглерин федералдыг хоойлуларда болгаш Россия Федерациязының субъектилериниң хоойлуларында бээрин акша хевирлиг кылдыр (ооң иштинде ындыг хемчеглерге бердинген акша-хөреңгини банкыларда банк агар саннарынче, харылзаа организацияларынче шилчидериниң болгаш өске-даа аргалар-биле) боттандырып турар муниципалдыг тургузугларның үлүү (260*)

27. Чер участоктарында турар, оларга хамаарыштыр кадастр учедун кылган хөй квартиралыг бажыңнарның үлүү (262*)

28. Россия Федерациязының субъектизиниң девискээринде ажыглаттынып турар электри энергиязының ниити хемчээлинге ажыглал дээш төлевирни учет херекселдериниң көргүзүглерин барымдаалап боттандырып турар электри энергиязының хемчээлиниң үлүү (297*)

29. Россия Федерациязының субъектизиниң девискээринде ажыглаттынып турар электри энергиязының ниити хемчээлинге ажыглал дээш төлевирни учет херекселдериниң көргүзүглерин барымдаалап боттандырып турар чылыдылга энергиязының хемчээлиниң үлүү (298*)

30. Россия Федерациязының субъектизиниң девискээринде ажыглаттынып изиг сугнуң ниити хемчээлинге ажыглал дээш төлевирни учет херекселдериниң көргүзүглерин барымдаалап боттандырып турар изиг сугнуң ниити хемчээлиниң үлүү (299*)

31. Россия Федерациязының субъектизиниң девискээринде ажыглаттынып, соок сугнуң ниити хемчээлинге ажыглал дээш төлевирни учет херекселдериниң көргүзүглерин барымдаалап боттандырып турар соок сугнуң хемчээлиниң үлүү (300*)

32. Россия Федерациязының субъектизиниң девискээринде ажыглаттынып, бойдус газының ниити хемчээлинге ажыглал дээш төлевирни учет херекселдериниң көргүзүглерин барымдаалап боттандырып турар бойдус газының хемчээлиниң үлүү (301*)

33. Хөй квартиралыг бажыңнарга электри энергиязының ажыглалының чижеглээн хемчээли 1 чурттакчыга кВт-шак (303*)

34. Хөй квартиралыг бажыңнарга чылыг энергиязының ажыглалының чижеглээн хемчээли 1 дөрбелчин метр ниити шөлге Гкал (304*)

35. Хөй квартиралыг бажыңнарга изиг сугнуң ажыглалының чижеглээн хемчээли 1 чурттакчыга куб. метр (305*)

36. Хөй квартиралыг бажыңнарга соок сугнуң ажыглалының чижеглээн хемчээли 1 чурттакчыга куб.метр (306*)

37. Хөй квартиралыг бажыңнарга бойдус газының ажыглалының чижеглээн хемчээли 1 чурттакчыга куб.метр (307*)

Тыва Республиканың Орук-транспорт комплекизи болгаш харылзаа яамызы

1. Ниити ажыглалдың регион ужур-дузалыг автомобиль оруктарының ниити узун дуртунга ниити ажыглалдың регион ужур-дузалыг, нормативтиг негелделерге дүүшпейн турар автомобиль оруктарының узун дуртунуң үлүү (263*)

2. Ниити ажыглалдың тус чер ужур-дузалыг автомобиль оруктарының ниити узун дуртунга ниити ажыглалдың тус чер ужур-дузалыг, нормативтиг негелделерге дүүшпейн турар автомобиль оруктарының узун дуртунуң үлүү (264*)

3. Ниити ажыглалдың регион азы муниципалитеттер аразы ужур-дузалыг автомобиль оруктарының ниити узун дуртунга регион азы муниципалитеттер аразы ужур-дузалыг, эмир эрттир хөй машиналар чоруп турар автомобиль оруктарының узун дуртунуң үлүү (265*)

4. Орук-транспорт озал-ондааның ниити санынга оруктуң негелдеге дүүшпезинден болган орук-транспорт озал-ондааның үлүү хуу-биле (266*)

...залыг автомобиль оруктарының ниити дуртунга отчеттуг чылда өнчүзү күрүнениң эвес болгаш муниципалитеттиң эвес хевирлиг организациялар-биле күрүнениң (муниципалитеттиң) үр хуусаалыг керээлерин езугаар ажаалда-тежээлдезин боттандырган ниити ажыглалдың регион ужур-дузалыг автомобиль оруктарының узун дуртунуң үлүү (267*)

6. Ниити ажыглалдың тус чер ужур-дузалыг автомобиль оруктарының ниити дуртунга отчеттуг чылда өнчүзү күрүнениң эвес болгаш муниципалитеттиң эвес хевирлиг организациялар-биле күрүнениң (муниципалитеттиң) үр хуусаалыг керээлерин езугаар ажаалда-тежээлдезин боттандырган ниити ажыглалдың тус чер ужур-дузалыг автомобиль оруктарының узун дуртунуң үлүү (268*)

Тыва Республиканың Тарифтер талазы-биле албаны

1. Токтуң күжү 35 кВ-ден болгаш күчүзү 10000 кВА-дан эвээш деңнелдиг электри четкилеринге технологтуг коштурулга дээш төлевирниң ставказы (*27)

2. Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының ниити санынга хереглекчилерниң бир бөлүүнге изиг суг хандырылгазын хереглекчилерниң өске бөлүүнге доктаадып тургускан тарифтерниң күсели-биле чедирген чарыгдалдарының ниити санынга коммунал ачы-дузаның хереглекчилериниң аңгы-аңгы бөлүктеринге изиг суг хандырылгазының тарифтерин коммунал ачы-дузаның чогуур хевирин чедириниң чарыгдалдарын дуглаарының эргежок чугулазын барымдаалавайн, хереглекчилерниң өске бөлүктеринге доктаадып тургускан тарифтерниң күсели-биле доктаадып тургускан муниципалдыг тургузугларның үлүү (*256)

3. Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының ниити санынга хереглекчилерниң бир бөлүүнге соок суг хандырылгазын хереглекчилерниң өске бөлүүнге доктаадып тургускан тарифтерниң күсели-биле чедирген чарыгдалдарының ниити санынга коммунал ачы-дузаның хереглекчилериниң аңгы-аңгы бөлүктеринге соок суг хандырылгазының тарифтерин коммунал ачы-дузаның чогуур хевирин чедирериниң чарыгдалдарын дуглаарының эргежок чугулазын барымдаалавайн, хереглекчилерниң өске бөлүктеринге доктаадып тургускан тарифтерниң күсели-биле доктаадып тургускан муниципалдыг тургузугларның үлүү (*255)

4. Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының ниити санынга хереглекчилерниң бир бөлүүнге суг аргыштырылгазын болгаш турум сугларның арыглалын хереглекчилерниң өске бөлүүнге доктаадып тургускан тарифтерниң күсели-биле чедирген чарыгдалдарының ниити санынга коммунал ачы-дузаның хереглекчилериниң аңгы-аңгы бөлүктеринге суг аргыштырылгазын болгаш турум сугларның арыглалының тарифтерин коммунал ачы-дузаның чогуур хевирин чедириниң чарыгдалдарын дуглаарының эргежок чугулазын барымдаалавайн, хереглекчилерниң өске бөлүктеринге доктаадып тургускан тарифтерниң күсели-биле доктаадып тургускан муниципалдыг тургузугларның үлүү (257*)

5. Тыва Республиканың муниципалдыг тургузугларының ниити санынга хереглекчилерниң бир бөлүүнге чылыг энергиязын хереглекчилерниң өске бөлүүнге доктаадып тургускан тарифтерниң күсели-биле чедирген чарыгдалдарының ниити санынга коммунал ачы-дузаның хереглекчилериниң аңгы-аңгы бөлүктеринге чылыг энергиязының тарифтерин коммунал ачы-дузаның чогуур хевирин чедирериниң чарыгдалдарын дуглаарының эргежок чугулазын барымдаалавайн, хереглекчилерниң өске бөлүктеринге доктаадып тургускан тарифтерниң күсели-биле доктаадып тургускан муниципалдыг тургузугларның үлүү (*258)

Тыва Республиканың Үлетпүр болгаш энергетика яамызы, Тыва Республиканың Тарифтер талазы-биле албаны

1. Экономика талазы-биле үндезилеттинген тарифтер-биле чурттакчы чонга доктаадып тургускан тарифтерниң аразында ылгалынга болгаш чуртталга-коммунал ачы-дузаның өртектерин таарыштырып башкарарын ажыглааны-биле холбаштыр тыптып келген карылгаларны дуглаарынга компенсация төлээриниң талазы-биле чуртталга-коммунал ажыл-агыйны акшаландырарынга Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдары (238*)

...спубликаның Чазааның Даргазының бирги оралакчызы С.И. Тен Тыва Республиканың Экономика яамызы

1. Регионнуң ниити продуктузунуң хемчээли (1*)

2. Россия Федерациязының субъектизиниң 1 чурттакчызынга онааштыр санаарга, регионнуң ниити продуктузунуң хемчээли рубль-биле (1.3*)

3. 1 кижиге онааштыр санаарга, кол капиталга инвестицияларның хемчээли (бюджет акша-хөреңгизинден аңгыда) (3*)

4. Россия Федерациязының субъектизиниң 1 чурттакчызынга онааштыр санаарга, дорт даштыкы инвестицияларның хемчээли АКШ-тың доллары-биле (1.1*)

5. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдарының ниити хемчээлинге Тыва Республиканың программаларга дүүштүр хевирлеп тургустунган каттышкан бюджединиң (шилчиткен бүрүн эргелерни күүседиринге субвенцияларны санаваска) чарыгдалдарының үлүү (290*)

6. Бүгү бүдүрүлгелерниң болгаш организацияларның ажылдакчыларының ортумак даңзы санынга (дакпырлааннарны санаваска) биче болгаш ортумак бүдүрүлгелерниң ажылдакчыларының ортумак даңзы санының (дакпырлааннарны санаваска) үлүү (17*)

7. Тыва Республиканың 1 муң чурттакчызынга онааштыр биче болгаш ортумак бүдүрүлгелерниң саны (18*)

8. Ниити регион продуктузунуң ниити хемчээлинге биче бүдүрүлгелерниң бүдүрген продукциязының үлүү (19*)

9. Кол хөреңгилерниң өртээниң улгатканы-биле Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдары (294*)

Тыва Республиканың Даштыкы экономиктиг харылзаалар талазы-биле агентилели

1. Даштыкы садыг саарылгазының хемчээли АКШ-тың млн.доллары-биле (1.2*)

Тыва Республиканың Чонну ажылга хаара тударының күрүне албаны

1. Ажыл чок чоруктуң деңнели (Делегейниң күш-ажыл организациязының методологиязын езугаар) чылда ортумаа-биле (5*)

2. Күш-ажыл рыногунда дүшкүүрлүг чоруктуң коэффициентизи (5.1*)

3. Таарымчалыг ажыл тып алыр сорулгабиле күрүнениң ажылга хаара тудар албан черлеринче дилег киирген хамаатыларның ниити санынга ажылга хаара туттунган хамаатыларның үлүү (6*)

4. Таарымчалыг ажыл тып алыр сорулгабиле күрүнениң ажылга хаара тудар албан черлеринче дилег киирген инвалид категориялыг хамаатыларның ниити санынга ажылга хаара туттунган инвалид категориялыг хамаатыларның үлүү (7*)

Тыва Республиканың Чер болгаш өнчү-хөреңги харылзааларының яамызы

1. Тыва Республикада унитарлыг болгаш күрүнеден акшаландырар бүдүрүлгелерниң саны: шупту (283*)

2. Тыва Республикада күрүнениң унитарлыг болгаш күрүнеден акшаландырар бүдүрүлгелерниң саны (284*)

3. Тыва Республикада муниципалдыг унитарлыг болгаш күрүнеден акшаландырар бүдүрүлгелерниң саны (285*)

4. Россия Федерациязының күрүне өнчүзү, муниципалдыг өнчү болуп турар, а ол ышкаш күрүне өнчүзү кылдыр тускайлаваан, доктаамал (хуусаа чок) ажыглалының эргезин катап долдурар ужурлуг чер участоктарының ниити санынга Россия Федерациязының күрүне өнчүзү, муниципалдыг өнчү болуп турар, а ол ышкаш күрүне өнчүзү кылдыр тускайлаваан, доктаамал (хуусаа чок) ажыглалының эргезин "Россия Федерациязының Чер кодекизин күштүг болдуруп кирериниң дугайында" Федералдыг хоойлунуң негелделеринге дүүштүр эде долдурар ужурлуг чер участоктарының үлүү (хуу-биле) (4.1*)

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызы В.И. Ендан Тыва Республиканың Көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем яамызы

1. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң көдээ ажыл-агыйга 1 рубльге бүдүрген көдээ ажыл-агый продукциязынга онааштыр санаарга чарыгдалдары (21*)

2. Регионнуң көдээ ажыл-агый адырынга хаара туттунган ажылдакчыларның айда

ортумак чижеглеп санаттынган ажыл төлевири (11*)

3. Ниити тарылга шөлүнүң тарыттынган шөлүнүң үлүү (24*)

4. Көдээ ажыл-агый организацияларының ниити санынга орулгазы бар улуг болгаш ортумак организацияларның деңзигүүрү (20*)

Тыва Республиканың Көдээ ажыл-агый болгаш аъш-чем яамызы, Тыва Республиканың Чонну ажылга хаара тударының күрүне албаны

1. Күш-ажыл кылып шыдаар назылыг көдээ чоннуң ажылга хаара туттунган деңнели (22*)".

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызы, кадык камгалал болгаш социал хөгжүлде сайыды А.П. Дамба-Хуурак Тыва Республиканың Кадык камгалал болгаш социал хөгжүлде яамызы

1. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринде ажылдакчыларның айда ортумак чижеглеп санаттынган ажыл төлевири, рубль-биле (12*)

2. Чаш уругларның өлүп хоразры, 1 муң дириг төрүттүнген чаштардан 1 хар четпейн өлүп хораанннарның саны (45*)

3. 1-ден 4 хар чедир назы-хар бөлүүнде кижилерниң өлүп хораар чоруу (46*)

4. 5-тен 9 хар чедир назы-хар бөлүүнде кижилерниң өлүп хораар чоруу (47*)

5. 10-дан 14 хар чедир назы-хар бөлүүнде кижилерниң өлүп хораар чоруу (48*)

6. 15-тен 19 хар чедир назы-хар бөлүүнде кижилерниң өлүп хораар чоруу (49*)

7. Иелерниң өлүп хораар чоруу (50*)

8. Ажыл кылып шыдаар назынында кижилерниң өлүп хораар чоруу (51*)

9. Ажыл кылып шыдаар назынында кижилерниң даштыкы чылдагааннардан өлүп хораар чоруу (52*)

10. Ажыл кылып шыдаар назынында кижилерниң хан эргилдезиниң системазының аарыгларындан өлүп хораар чоруу (53*)

11. Ажыл кылып шыдаар назынында кижилерниң чаа аарыглардан өлүп хораар чоруу (54*)

12. Медицина дузазы-биле чурттакчы чоннуң хандырылгазы (58*)

13. Инвалид деп бир дугаар санаткан кижилерниң ниити саны (56*)

14. Инвалид деп бир дугаар санаткан, күш-ажыл кылып шыдаар назылыг кижилерниң ниити саны (57*)

15. Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр программазынга дүүштүр көргүзер медицина дузазын чедиреринден ойталаанының дугайында барымдаалыг хомудалдарның саны (59*)

16. Тыва Республиканың кадык камгалалды эргелеп-башкарар органының бедик технологтуг медицина дузазын көргүзер кылдыр чоруткан хамаатыларының ниити санынга бедик технологтуг медицина дузазын көргүзеринден барымдаалыг ойталаашкын алган хамаатыларның үлүү (59.1)

17. Чурттакчы чоннуң туберкулезтан аарып турары (59.2)

18. Туберкулезтан чоннуң өлүп хоразры (59.3)

19. 1 чурттакчыга хамаарыштыр стационар медицина дузазын көргүскениниң хемчээли (61*)

20. 1 чурттакчыга хамаарыштыр амбулатор медицина дузазын көргүскениниң хемчээли (62*)

21. 1 чурттакчыга хамаарыштыр медицинаның дүрген дузазын көргүскениниң хемчээли (63*)

22. 1 чурттакчыга хамаарыштыр бүгү хевирниң хүндүскү стационарынга медицина дузазын көргүскениниң хемчээли (64*)

23. Көргүстүнген стационар медицина дузазының единица хемчээлиниң өртээ (херек кырында ужур-дузазы) (65*)

24. Көргүстүнген амбулатор медицина дузазының единица хемчээлиниң өртээ (херек кырында ужур-дузазы) (66*)

25. Бүгү хевирниң хүндүскү стационарларынга медицина дузазының единица хемчээлиниң өртээ (херек кырында ужур-дузазы) (67*)

26. Медицинаның дүрген дузазының көргүскен единица хемчээлиниң өртээ (херек кырында ужур-дузазы) (68*)

27. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң бустур четкен байдалдыг азы капитал септелге негеттинип турар оран-савазының саны (70*)

28. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң эмчилериниң ажыл төлевириниң айда ортумак санаашкыны (71*)

29. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң ортумак медицина ажылдакчыларының ажыл төлевириниң айда ортумак санаашкыны (72*)

30. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң өске ажылдакчыларының ажыл төлевириниң айда ортумак санаашкыны (72.1*)

31. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң өске ажылдакчыларының, ооң иштинде биче медицина ажылдакчыларының ажыл төлевириниң айда ортумак санаашкыны, рубль-биле (72.2*)

32. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринде ажылдап турарларның саны: тус-тус кижилер (федералдыг албан черлеринде ажылдап турарлардан аңгыда) (73*)

33. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринде ажылдап турарларның саны: тус-тус кижилер (федералдыг албан черлеринде ажылдап турарлардан аңгыда), 10 муң чурттакчыга онааштыр кижи саны (73.1*)

34. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринде ажылдап турарларның, ооң иштинде биче медицина ажылдакчыларының саны, 10 муң чурттакчыга онааштыр (73.2*)

35. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринде эмчилерниң (тус-тус кижилерниң) саны (74*)

36. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринде ортумак медицина ажылдакчыларының (тус-тус кижилерниң) саны (75*)

37. Кадык камгалалдың хоорай черде күрүне (муниципалдыг) албан черлеринде оруннар саны (76.1*)

38. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринде оруннар саны (76.1*)

39. Кадык камгалалдың көдээ черде күрүне (муниципалдыг) албан черлеринде оруннар саны (76*)

40. Аараан уржуундан ажыл кылыр аргазын түр оксунган 1 таварылганың ортумак үргүлчүлелдии (78*)

41. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринге аарыг кижиниң чыдарының ортумак үргүлчүлелдии (79*)

42. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринге орунну чылда ортумаа-биле ээлеп турары (80*)

43. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринге чыттырарының деңнели (81*)

44. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринге 1 хонукта чыдарының өртээ (ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр программазынга дүүштүр чарыгдалдарны дуглаарының хевирин санаваска) (82*)

45. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлеринге 1 хонукта чыдарының херек кырында өртээ, күш-ажыл төлевириниң болгаш күш-ажыл төлевирлеринге саналгаларының чарыгдалдарын санаваска (82.1*)

46. Медицинаның дүрген дузазын кыйгыртырының херек кырында өртээ, күш-ажыл төлевириниң болгаш күш-ажыл төлевирлеринге саналгаларының чарыгдалдарын санаваска (82.2*)

47. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң кадык камгалалга чарыгдалдары (83*)

48. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң кол хөреңгилерниң өртээниң өскени-биле кадык камгалалга чарыгдалдары (84*)

49. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң хүн бүрүнүң чарыгдалдарының талазы-биле кадык камгалалга чарыгдалдары (85*)

50. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң күш-ажыл төлевириниң болгаш күш-ажыл төлевиринге саналгаларының хүн бүрү чарыгдалдарының талазы-биле кадык камгалалга чарыгдалдары (86*)

51. Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң Россия Федерациязының хамаатыларынга халас медицина дузазын көргүзериниң күрүне магадылалдарының девискээр программаларын күүседиринге 1 чурттакчыга онааштыр санаанының кадык камгалалга чарыгдалдары (87*)

52. Ыяап-ла медицина камгаладылгазының 1 чурттакчыга хамаарыштыр акша-хөреңгизиниң чарыгдалдары (88*)

53. Күрүнениң бюджеттен дашкаар девискээр фондуларының чарыгдалдары (88.1*)

54. Россия Федерациязының хамаатыларынга халас медицина дузазын көргүзериниң күрүне магадылалдарының девискээр программаларынга дүүштүр медицинаның дүрген дузазын чедиреринге чарыгдалдарның хемчээли (89*)

55. Россия Федерациязының хамаатыларынга халас медицина дузазын көргүзериниң күрүне магадылалдарының девискээр программаларынга дүүштүр медицинаның амбулаторлуг дузазын чедиреринге чарыгдалдарның хемчээли (90*)

56. Россия Федерациязының хамаатыларынга халас медицина дузазын көргүзериниң күрүне магадылалдарының девискээр программаларынга дүүштүр медицинаның стационар дузазын чедиреринге чарыгдалдарның хемчээли (90*)

57. Россия Федерациязының хамаатыларынга халас медицина дузазын көргүзериниң күрүне магадылалдарының девискээр программаларынга дүүштүр медицинаның хүндүскү стационар дузазының бүгү хевирлерин чедиреринге чарыгдалдарның хемчээли (92*)

58. Ыяап-ла медицина камгаладылгазының девискээр программазының херек кырында өртээ (93*)

59. Россия Федерациязының хамаатыларынга халас медицина дузазын көргүзериниң күрүне магадылалдарының девискээр программаларының саң-хөө хандырылгазының чедишпес кезээ (93.1*)

60. Кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң саны (94*)

61. Кадык камгалалдың күрүнениң (муниципалдыг) онза шынарлыг албан черлериниң саны (94.1*)

62. Кадык камгалалдың күрүнениң (муниципалдыг) амбулатория-поликлиника албан черлериниң саны (94.1*)

63. Күрүнениң (муниципалдың) эмнелге албан черлериниң саны (96*)

64. Ыяап-ла медицина камгаладылгазының системазын дамчыштыр кол кезиинде чаңгыс каналдыг акшаландырыышкынче (ыяап-ла медицина камгаладылгазының күсели-биле акшаландырыышкынның 70 хуузундан эвээш эвести) шилчиттинген кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң саны (97*)

65. Чедиргени медицина дузазының хемчээлиниң болгаш өртээниң учедунга чаңгыс аай информастыг технологиялар ажыглап турар кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң саны (98*)

66. Күш-ажыл төлевириниң түңнелинче угландырган чаа (адыр) системазынче шилчиттинген кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң саны (99*)

67. Бижыглаттынган чурттакчыларының кижи санын барымдаалаар нормативтериниң талазы-биле ажыл-чорудулганың түңнелдерин езугаар акшаландырыышкынны боттандырып турар күрүне (муниципалдыг) амбулатория-поликлиника албан черлериниң саны (101*)

68. Кылып доскан ажылының түңнели-биле акшаландырыышкынны боттандырар күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң саны (102*)

69. Медицина дузазын көргүзериниң стандарттарын ажыглап турар кадык камгалалдың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң үлүү (103*)

71. Тыва Республиканың чурттакчы чонунуң ниити санынга амыдырал-чурттаарының регионда деңнелинден куду акша орулгалыг чурттакчы чоннуң үлүү (8*)

72. Ажылдакчыларның ажыл төлевириниң айда ортумак херек кырында санаашкыны (9*)

73. Регионнуң экономика адырында хаара туттунган ажылдакчыларның айда ортумак чижеглеп санаан ажыл төлевири (10*)

74. Чурттакчы чоннуң социал камгалалының күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң ажылдакчыларының айда ортумак чижеглеп санаан ажыл төлевири (14*)

75. Социал хандырылганың күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң саны, сан-биле (69.1*)

76. Социал хандырылганың оран-савазы бустур четкен байдалдыг азы капитал септелге негеттинип турар күрүне (муниципалдыг) албан черлериниң саны (70.1*)

77. Россия Федерациязының субъектизинде өг-бүлелерниң ниити санынга чуртталга оран-савазын болгаш коммунал ачы-дузазын төлээринге чуртталга субсидияларын ап турар өг-бүлелерниң үлүү (261*)

Тыва Республиканың Ан...
херектериниң болгаш спор...
биле яамызы

1. Россия Федерациязының ...
риниң Россия Федерациязын...
шилиндек командаларының ...
киирген спортчуларының чуртта...
100 муң кижиге онааштыр саны (...

2. Спортчу мергежилди сайз...
дарының үе-чадазында болгаш ...
чу мергежилдиң үе-чадазында ки...
спортчуларның ниити санынга Р...
рациязының спортчу шилиндек ...
рының составында кирген спо...
үлүү (113.2*)

3. Күш-культурага болгаш сп...
Республиканың каттышкан б...
чарыгдалдары (114*)

4. Күш-культураның болга...
күрүне (муниципалдыг) албан ...
ажылдакчыларының айда ортум...
санаан ажыл төлевири (15*)

5. Күш-культурага болгаш с...
таамал киржип турар кижилерни...

6. Тыва Республикада спорт...
биле хандырылга (107*)

7. Спорт залдары-биле ханды...

8. Спорттуң дески черлерде...
биле хандырылгазы (109*)

9. Эштир бассейннер-биле ...
(110*)

10. Күш-культурага болгаш с...
жириниң байдалдарынга чонну...
турары (111*)

11. Күш-культурага болгаш с...
таамал киржип турар чуртта...
деңзигүүрү (112*)

12. Ниити-өөредилге албан ...
эге профессионал өөредилге ...
леринде, ортумак профессиона...
албан черлеринде сургуулда...
санынга ол албан черлеринде ...
рага болгаш спортка доктаам...
турар сургуулдарның үлүү (113*...

Тыва Республиканың Ку...
яамызы

1. Культураның күрүне (мун...
албан черлеринде эрттирип тур...
лиг культура-дыштанылга хем...
киржип турар чурттакчы чоннуң ...
(116*)

2. Чоннуң барып турары биб...
рының библиотека фондузунче ...
чаа номнарның 1 муң чурттакчыг...
саны (117*)

3. Культураның болгаш ур...
күрүне (муниципалдыг) албан ...
ажылдакчыларының айда ортума...
санаан ажыл төлевири (16*)

Тыва Республиканың Өө...
болгаш эртем яамыз...

1. Өөредилгениң күрүне (мун...
албан черлериниң ажылдакчыла...
ортумак чижеглеп санаан ажы...
(13*)

2. Күрүне (муниципалдыг) ...
албан черлериниң ортумак (долу...
гайында аттестатты албаан доо...
ның саны (118.1*)

3. Күрүне (муниципалдыг) ...
албан черлериниң орус дылга ...
күрүне экзаменин дужаарынга ...
доозукчуларының саны (119*)

4. Күрүне (муниципалдыг) ...
албан черлериниң орус дылга ...
күрүне экзаменин дужааган д...
рының саны (120*)

5. Күрүне (муниципалдыг) ...
албан черлериниң математикага ...
күрүне экзаменин дужаарынга ...
доозукчуларының саны (121*)

6. Күрүне (муниципалдыг) ...
албан черлериниң математикага ...
күрүне экзаменин дужааган ...
ларының саны (122*)

7. Күрүне (муниципалдыг) ...
өөредилге албан черлериниң ч...
күрүне экзаменин хоорай черге д...
киришкен доозукчуларының сан...

8. Күрүне (муниципалдыг) ...
албан черлериниң чаңгыс аай ...
заменин дужаарынга киришке...
чуларының саны (123.1*)

9. Күрүне (муниципалдыг) ...
өөредилге албан черлериниң ч...
күрүне экзаменин көдээ черге д...
киришкен доозукчуларының сан...

10. Ниити өөредилгениң ш...
чурттакчы чоннуң таарзынганы (1...

11. Күрүне (муниципалдыг) хоо...
хүндүскү өөредилге албан черлер...

12. Күрүне (муниципалдыг) өөредилге …бан черлериниң саны (128.1*)

13. Күрүне (муниципалдыг) оран-савазы …бустур четкен байдалдыг азы капитал …телге негеттинип турар өөредилге албан …лериниң саны (130*)

14. Күрүне (муниципалдыг) кедээ черде …дуску өөредилге албан черлериниң саны …29*)

15. Чаштарның доктаамал кээп өөренип …рар күрүне (муниципалдыг) өөредилге …бан черлериниң нииити санынга чаштарның …ктаамал кээп өөренип турары, оран-са…зы бустур четкен байдалдыг азы капитал …телге негеттинип турар күрүне (муници…лдыг) өөредилге албан черлериниң үлүү …1*)

16. Кедээ черде турар күрүне (муници…лдыг) нииити-өөредилге албан черлеринде …ренип турар кижилерниң саны, чылда …умаа-биле (132*)

17. Хоорай черде турар күрүне (муници…дыг) нииити-өөредилге албан черлеринде …ренип турар кижилерниң саны, чылда …умаа-биле (133*)

18. Хоорай черде турар күрүне (муни…алдыг) нииити-өөредилге албан черле…ниң доозукчуларының саны (134*)

19. Күрүне (муниципалдыг) нииити-өөре…ге албан черлериниң доозукчуларының …ы (134.1*)

20. Кедээ черде турар күрүне (муници…дыг) нииити-өөредилге албан черлериниң …зукчуларының саны (135*)

21. Күрүне (муниципалдыг) нииити-өөре…те албан черлеринде өөренип турар чаш…ның нииити санынга кадыкшылының бай…-биле бирги болгаш ийиги бөлүктерге …аржыр чаштарның деңзигүүрү (136*)

22. Хоорай черде турар күрүне (муни…лдыг) нииити-өөредилге албан черле…де ажылдакчыларның саны (чылда …мак) (137*)

23. Кедээ черде турар күрүне (муни…лдыг) нииити-өөредилге албан черле…де ажылдакчыларның саны (чылда …мак) (138*)

24. Хоорай черде турар күрүне (муни…лдыг) нииити-өөредилге албан черле… башкыларның саны (чылда ортумак) …)

25. Кедээ черде турар күрүне (муници…ыг) нииити-өөредилге албан черлеринде …ыларның саны (чылда ортумак) (140*)

26. Күрүне (муниципалдыг) нииити-…дилге албан черлериниң башкыларының … санынга педагогика стажы 5 чыл чедир …не (муниципалдыг) нииити-өөредилге …н черлериниң башкыларының үлүү (141*)

27. Хоорай черде турар күрүне (муни…лдыг) нииити-өөредилге албан черлерин…ске ажылдакчыларның (административ-…лелеп-башкарылга, өөредилге-дузалал, … ажылдакчыларның, а ол ышкаш …дилге чорудулгазынга боттандырбайн …педагогика ажылдакчыларының) саны …да ортумак) (142*)

28. Кедээ черде турар күрүне (муни…лдыг) нииити-өөредилге албан черле…е өске ажылдакчыларның (админис…ив-эргелеп башкарылга, өөредилге-…лал, биче ажылдакчыларның, а ол …аш өөредилге чорудулгазынга боттан…байн турар педагогика ажылдакчы…ның) саны (чылда ортумак) (143*)

29. Хоорай черде турар күрүне (муни…лдыг) нииити-өөредилге албан черле…е класстарның саны (чылда ортумак) …)

30. Кедээ черде турар күрүне (муници…ыг) нииити-өөредилге албан черлеринде …старның саны (чылда ортумак) (145*)

31. Тыва Республикада күрүне (муници…ыг) нииити-өөредилге албан черлеринге …лассты тударының ортумак өртээ (146*)

32. Күрүне (муниципалдыг) нииити-өөре…е албан черлериниң ажылдакчыларының … ортумаа-биле чижеглеп санаан ажыл …вири (147*)

33. Күрүне (муниципалдыг) нииити-өөре…е албан черлериниң башкыларының айда …маа-биле чижеглеп санаан ажыл …вири (148*)

34. Күрүне (муниципалдыг) нииити-өөре…е албан черлериниң өске ажылдак…рының (административ-эргелеп-башка…а, өөредилге-дузалал, биче ажылдак…рның, а ол ышкаш өөредилге чору…азынга боттандырбайн турар педагогика …лдакчыларының) айда ортумаа-биле …глеп санаан ажыл төлевири (149*)

35. Нииити өөредилгеге Тыва Респуб…ның каттышкан бюджединиң чарыг…

36. Нииити өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң кол хөреңгилерниң өртээниң улгаткан кезээнге чарыгдалдары (151*)

37. Нииити өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң хүн бүрүнүң чарыгдалдарының кезээнге чарыгдалдары (152*)

38. Нииити өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң күш-ажыл төлевириниң болгаш күш-ажыл төлевириниң саналгаларынга хүн бүрүнүң чарыгдалдарының кезээнге чарыгдалдары (153*)

39. Кижи санынга онаалтыр нормативтиг акшаландырарынче шилчиткен күрүне (муниципалдыг) нииити-өөредилге албан черлериниң саны (154*)

40. Күш-ажыл төлевирин түңнелин барымдаалаарынче угландырган чаа (адыр) системазынче шилчиткен күрүне (муниципалдыг) нииити-өөредилге албан черлериниң саны (155*)

41. Ада-иезиниң хайгааралы чок арткан чаштарның үлүү (156*)

42. Россия Федерациязының девискээринде доктаамал чурттап турар Россия Федерациязының хамаатыларының өг-бүлелеринче кижизидер (төл кылып алыр кылдыр) база азыралга (хайгааралга) берген, ооң иштинде Россия Федерациязының субъектизиниң хоойлуларында көрдүнген түр хайгаараар өг-бүле (түр хайгаарал, түр хайгаарап кижизидер) дугайында керээ езугаар азыраар өг-бүлеже дамчыткан, ада-иезиниң хайгааралы чок арткан чаштарның үлүү (157*)

43. Эге профессионал өөредилгениң программазын езугаар отчеттуг чылда өөредилгезин Тыва Республиканың акша-хөреңгизиниң күсели-биле дооскан доозукчуларның саны (158*)

44. Эге профессионал өөредилгениң программазын езугаар отчеттуг чылда өөредилгезин Тыва Республиканың акша-хөреңгизиниң күсели-биле дооскан, ажыл чок деп бүрүткел учедунда турар доозукчуларның саны (159*)

45. Ортумак профессионал өөредилгениң программазын езугаар отчеттуг чылда өөредилгезин Тыва Республиканың акша-хөреңгизиниң күсели-биле дооскан, ажыл чок деп бүрүткел учедунда турар доозукчуларның саны (161*)

46. Ортумак профессионал өөредилгениң программазын езугаар отчеттуг чылда өөредилгезин Тыва Республиканың акша-хөреңгизиниң күсели-биле дооскан доозукчуларның саны (160*)

47. Тыва Республиканың эге профессионал өөредилгезиниң күрүнениң өөредилге албан черлериниң саны (168*)

48. Тыва Республиканың эге профессионал өөредилгезиниң оран-савазы бустур четкен байдалдыг азы капитал септелге негеттинип турар күрүнениң өөредилге албан черлериниң саны (169*)

49. Эге профессионал өөредилгениң күрүнениң өөредилге албан черлеринде өөренип турар кижилерниң саны (170*)

50. Эге профессионал өөредилгениң өөредилге программаларын езугаар Тыва Республиканың акша-хөреңгизиниң күсели-биле өөренип турар кижилерниң саны (170.1*)

51. Эге профессионал өөредилгениң өөредилге программаларын езугаар Тыва Республиканың акша-хөреңгизиниң күсели-биле өөренип турар кижилерниң нииити санынга ортумак болгаш дээди профессионал өөредилге албан черлеринде Тыва Республиканың акша-хөреңгизиниң күсели-биле эге профессионал өөредилгениң программазын езугаар өөренип турар кижилерниң үлүү (170.2*)

52. Тыва Республиканың күрүнениң эге профессионал өөредилге албан черлеринде бюджеттен дашкаар акша-хөреңгиниң күсели-биле өөренип турар кижилерниң саны (172*)

53. Тыва Республиканың күрүнениң эге профессионал өөредилге албан черлеринде ажылдакчыларның (тус-тус кижилерниң) саны (174*)

54. Тыва Республиканың күрүнениң эге профессионал өөредилге албан черлеринде башкыларның (тус-тус кижилерниң) саны (175*)

55. Тыва Республиканың күрүнениң эге профессионал өөредилге албан черлеринде бүдүрүлге өөредилгезиниң мастерлериниң (тус-тус кижилерниң) саны (176*)

56. Тыва Республиканың күрүнениң эге профессионал өөредилге албан черлеринде өске ажылдакчыларның (административ-… ышкаш өөредилге чорудулгазын боттандырбайн турар педагогика ажылдакчыларының) (тус-тус кижилерниң) саны (178*)

57. Тыва Республиканың күрүнениң эге профессионал өөредилге албан черлеринде башкыларның нииити санынга Тыва Республиканың күрүнениң эге профессионал өөредилге албан черлеринде 5 чыл чедир ажыл стажтыг башкыларның үлүү (179*)

58. Эге профессионал өөредилгениң күрүнениң өөредилге албан черлериниң башкыларының санаттынган айда ортумак ажыл төлевири (180*)

59. Эге профессионал өөредилгениң күрүнениң өөредилге албан черлериниң бүдүрүлге өөредилгезиниң мастерлериниң санаттынган айда ортумак ажыл төлевири (181*)

60. Эге профессионал өөредилгениң күрүнениң өөредилге албан черлериниң ажылдакчыларының санаттынган айда ортумак ажыл төлевири (182*)

61. Эге профессионал өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдары (183*)

62. Эге профессионал өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң кол хөреңгилерниң өртээниң өскени-биле чарыгдалдары (184*)

63. Эге профессионал өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң хүн бүрүнүң чарыгдалдарының талазы-биле чарыгдалдары (185*)

64. Эге профессионал өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң күш-ажыл төлевиринге болгаш күш-ажыл төлевириниң саналгаларынга хүн бүрүнүң чарыгдалдарының талазы-биле чарыгдалдары (186*)

65. Эге профессионал өөредилгениң күш-ажыл төлевириниң Тыва Республикага түңнелдеринче угланган чаа (адыр) системазынче шилчиттинген күрүне албан черлериниң саны (187*)

66. Тыва Республикада күрүнениң ортумак профессионал өөредилгениң өөредилге албан черлериниң саны (188*)

67. Тыва Республикада күрүнениң ортумак профессионал өөредилгениң оран-савазы бустур четкен байдалдыг азы капитал септелге негеттинип турар өөредилге албан черлериниң саны (189*)

68. Тыва Республикада күрүнениң ортумак профессионал өөредилгениң өөредилге албан черлеринде өөренип турар кижилерниң саны (190*)

69. Ортумак профессионал өөредилгениң программазын езугаар Тыва Республиканың акша-хөреңгизиниң күсели-биле өөренип турар кижилерниң саны (190.1*)

70. Тыва Республикада күрүнениң ортумак профессионал өөредилгениң өөредилге албан черлеринде бюджеттен дашкаар акша-хөреңгиниң күсели-биле өөренип турар кижилерниң саны (192*)

71. Тыва Республикада күрүнениң ортумак профессионал өөредилгениң өөредилге албан черлеринде ажылдап турар кижилерниң (тус-тус кижилерниң) саны (194*)

72. Тыва Республикада күрүнениң ортумак профессионал өөредилгениң өөредилге албан черлеринде башкыларның (тус-тус кижилерниң) саны (195*)

73. Тыва Республиканың күрүнениң ортумак профессионал өөредилге албан черлеринде өске ажылдакчыларның (административ-эргелеп башкарылга, өөредилге-дузалал, биче хандырылга ажылдакчыларының, а ол ышкаш өөредилге чорудулгазын боттандырбайн турар педагогика ажылдакчыларының) (тус-тус кижилерниң) саны (198*)

74. Тыва Республиканың күрүнениң ортумак профессионал өөредилге албан черлеринде башкыларның нииити санынга Тыва Республиканың күрүнениң эге профессионал өөредилге албан черлеринде 5 чыл чедир ажыл стажтыг башкыларның үлүү (199*)

75. Ортумак профессионал өөредилгениң күрүнениң өөредилге албан черлериниң башкыларының санаттынган айда ортумак ажыл төлевири (200*)

76. Ортумак профессионал өөредилгениң күрүнениң өөредилге албан черлериниң ажылдакчыларының санаттынган айда ортумак ажыл төлевири (202*)

77. Ортумак профессионал өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдары (203*)

78. Ортумак профессионал өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң кол хөреңгилерниң өртээниң өскени-биле чарыгдалдары (204*)

79. Ортумак профессионал өөредилгеге …ликаның каттышкан бюджединиң хүн бүрүнүң чарыгдалдарының талазы-биле чарыгдалдары (205*)

80. Ортумак профессионал өөредилгеге Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң күш-ажыл төлевиринге болгаш күш-ажыл төлевириниң саналгаларынга хүн бүрүнүң чарыгдалдарының талазы-биле чарыгдалдары (206*)

81. Ортумак профессионал өөредилгениң күш-ажыл төлевириниң Тыва Республикага түңнелдеринче угланган чаа (адыр) системазынче шилчиттинген күрүне албан черлериниң саны (207*)

Тыва Республиканың Өөредилге яамызы, Тыва Республиканың Аныяктар херектериниң болгаш спорт талазы-биле яамызы, Тыва Республика талазы-биле Иштики херектер яамызы (дугуржулга езугаар)

1. Назы четпээннерниң үүлгеткени азы оларның киржилгези-биле болган кем-херек үүлгедиишкиннериниң саны (126*)

2. Эге профессионал өөредилгениң күрүне албан черлеринде өөренип турар назы четпээннерниң үүлгеткени азы оларның киржилгези-биле болган кем-херек үүлгедиишкиннериниң саны (166*)

3. Ортумак профессионал өөредилгениң күрүне албан черлеринде өөренип турар назы четпээннерниң үүлгеткени азы оларның киржилгези-биле болган кем-херек үүлгедиишкиннериниң саны (167*)

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының оралакчызы-Чазак Даргазының Канцеляриязының болгаш Чазак Аппарадының удуртукчузу А.М. Монгал

1. Орук-транспорт озал-ондааның түңнелинде кижилерниң өлүп турары, 100 муң чурттакчыга онаалтыр өлгеннерниң саны (55*)

2. Тыва Республикада кем-херек үүлгедиишкининиң деңнелин чурттакчы чоннуң санап турары (271*)

3. Хоойлу езугаар күштүг болуп кирген судтуң буруудаткан шииткелин езугаар шииттирген кижилерниң нииити санынга кем-херек үүлгеткени дээш катап шииттирген кижилерниң үлүү (269*)

4. Бүрүткеттинген кем-херек үүлгедиишкиннериниң саны (270*)

5. Хамаатыларның айыыл чок чоруун хандырар талазы-биле Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының ажыл-чорудулгазының ажылынга чурттакчы чоннуң таарзынып турары (272*)

6. Эрге-хоойлу камгалаар ажыл-чорудулгага Тыва Республиканың каттышкан бюджединиң чарыгдалдары (273*)

Тыва Республиканың Чазааның Даргазының информастыг политика талазы-биле оралакчызы Д.И. Оюн

1. Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының ажыл-чорудулгазынга, ооң иштинде Тыва Республиканың күүсекчи эрге-чагырга органнарының ажыкчарлыг чорууңга чурттакчы чоннуң таарзынып турары (282*)

2. Россия Федерациязының субъектизиниң күүсекчи эрге-чагырга органнарының (тус чер бот-башкарылга органнарының), Россия Федерациязының субъектизиниң албан черлериниң (муниципалдыг албан черлериниң) электроннуг хевирге чедирип турары күрүне (муниципалдыг) ачы-дузазының саны (285.1*)

3. Россия Федерациязының субъектизиниң күүсекчи эрге-чагырга органнарының (тус чер бот-башкарылга органнарының), Россия Федерациязының субъектизиниң албан черлериниң (муниципалдыг албан черлериниң) чедирип турары күрүне (муниципалдыг) ачы-дузазының саны (285.2*)

4. Россия Федерациязының субъектизиниң күүсекчи эрге-чагырга органнарының (тус чер бот-башкарылга органнарының), Россия Федерациязының субъектизиниң албан черлериниң (муниципалдыг албан черлериниң) электроннуг хевирге бирги ээлчегде чедирип турары күрүне (муниципалдыг) ачы-дузазының саны (285.3*)

2. Бо Чарлык аңаа ат салган хүнден күштүг болуп кирер.

Тыва Республиканың Чазааның Даргазы Ш. КАРА-ООЛ.

Кызыл хоорай
2011 чылдың март 17
№32.

Спорт • Спорт • Спорт

ЧЕМПИОН ЧАНЫП КЕЛГЕН

Европаның ийи дакпыр чемпиону Опан Сат субботада, апрель 2-де, кежээ 19 шакта самолет-биле ужуп келген. Аэропортка ат-сураглыг мөгени Тыва Республиканың Спорт болгаш аныяктар яамызының сайыды Уран-кыс Сергеевна болгаш чемпионнуң тренери Владимир Тюлюш баштаан делегация болгаш Опанның эш-өөрү, төрелдери уткуп алган.

– Тыва Республиканың Чазааның болгаш чаңгыс чер-чурттугларымның мурнундан деткимче дээш мөгеер кижи-дир мен. Амдаа оларның идегелин шынзыдар дээш кызар мен — деп, Опан бодунуң кыска чугаазынга демдегледи.

– Кандыг-даа чергелиг маргылдааларга бир дугаарында бодунуң адын таңмалай шынзыдып алыры дыка берге болгаш хөй психологтуг күжениишкинни негээр, ынчалза-даа кажан Европа чемпиону хевис кырынче үнүп келген деп чарлап турда, ол атка төлептиг болуру – база-ла харыысалга. Мен Опанның оюнун моон көрүп, «аарып» олургаш, ооң тиилелгезинге бүзүреп турзумза-даа, кады чанынга турган болза... ындыг турар ийик, мындыг турар ийик дээш, аажок девидеп көрдүм. Ам-даа мурнувуста улуг сорулга — олимпий командазынче кирери. Ынаар база бир базым чоокшулааны бо — деп, Владимир Тюлюш чугаалады.

Лориса Ооржак Интернет медээлеринде бижип турары-биле алырга, чоокта чаа будунга кемдээн турган болгаш, бо маргылдаага түңнел оюнче кирбейн барган, ынчалза-даа ол дараазында маргылдаага бодун олимпийжи командаже кордакчы деп чүвени база катап бадыткап киржири-биле шыырак белеткенип кириптер.

Айлаң ДАРЖАА.

2011 чылдың март 30-де №2-КР/11 аукционнуң түңнелдериниң дугайында ОТЧЕТ

2011 чылдың март 28-те арга-арыгның өзүмнерин садарының керээлерин чарар эргени садар талазы-биле №2-кр/11 аукционга киржириниң чагыгларының протоколунга үндезилээш база арга-арыгның участоктарын арендалаарының керээлерин чарар эргени садар талазы-биле Тыва Республиканың Арга-арыг ажыл-агыйы талазы-биле күрүне комитединиң 2011 чылдың март 3-те №72 дужаалында бадылаттынган Чурумунга дүүштүр аукцион эгелээринге чедир 7 бижимел чагыг кирген, бүгү чагыгларны күштүг деп санаан. №2 аукцион единицазының талазы-биле чагыглар кирбээн. Садыглажырын күзээн аукцион киржикчилеринден оларның долаа түңүн төлээнин бадыткап турар документилерни алган, ол дугайында медээни аукционга киржириниң чагыгларын хүлээп алганының 2011 чылдың март 28-те протоколунда айыткан.

А/ч №	Турар чери		Кварталдың/ тускайлаан шөлдүң №	Ыяштың хемчээли (куб)		Породазы	Шөлү (га)	Аук-н ед-ның эге өртээ	Долааның түңү (рубль-биле)
	Лесничество	Лесничествонуң участогу		Шупту	Ооң иштинде тудуг ыяжы				
1.	Каа-Хем	Кунгуртуг	213/20	182	-	Л	28	596,4	59,64
2.	Тожу	Сыстыг-Хем	111/39	288	-	Л	1,1	1331,5	133,15
3.	Тожу	Тоора-Хем	10/27	564	242	Л	7,2	29482,6	294,83
4.	Тожу	Тоора-Хем	132/21	106	-	Л	2,8	487,76	48,78
5.	Тожу	Тоора-Хем	Хувааттынмаан	1010	-	Л	6,9	3355,8	33,56
6.	Тожу	Тоора-Хем	5/20;24;25	1098	-	Л	13,6	3803,8	38,03
7.	Тожу	Тоора-Хем	15/10;14;15	748	-	Л	5,7	2513,0	25,13
8.	Тожу	Тоора-Хем	45/32	494	-	Л	5,8	1626,8	16,26
		Шупту		4490			71,1	43197,6	4319,76

аукционну болбаан деп санаан, чүге дээрге аукцион единицаларының аайы-биле чагыглар кииририниң хуусаазы доозулгужеге чедир чүгле чаңгыс чагыг кирген.

Арга-арыгның өзүмнерин садып алырының-садарының керээлерин аукцион единицазының эге өртээ-биле он хонуктуң дургузунда (2011 чылдың апрель 9-ка чедир) аукционнуң организакчызы-биле (ТР-ниң Арга-арыгкүркому-биле) чарарын аукционнуң киржикчилеринге саналдаан.

Шилип алыңар!

2011 чылдың январь 1-ден эгелеп «Россия Феде[
медицинаның албан камгаладылгазының дугайында»
күштүг болуп киргени-биле холбаштыр силер
камгаладылгазының организациязын шилип алыр эрге
силер.

Шилилгени далаш кылбаңар. Боданырынга, шил
алырынга, камгаладылга компаниязын шилип алг
дугайында билдириишкин кииреринге Силерге элээн
турар (2013 чылдың декабрь 31-ге чедир).

**2010 чылдың декабрь 31-ге чедир хоойлу езугаар
МАК полистери 2011 чылдың январь 1-ден бээр б
болуп артар деп хоойлуда көрдүнген.**

Силерниң ам холуңарда бар МАК полистериниң аай
девискээр программазының талазы-биле 2011 чылдың я
тура, халас эмчи дузазын долузу-биле чедирер.

Бир эвес МАК полистерин солуурун негээн болгаш э
чедиреринден ойталаан хевирлиг хоойлуга дүүшпес т
тургустунуп келзе, «Медицина камгаладылгазының капи
ның Кызыл хоорайда филиалынче дараазында те
дыңнадыңар:

– медицинаның албан камгаладылгазын организаста
5-62-92;

– камгалаттырган кижилерниң эргелерин камгалаар

2011 чылдың январь 1-ден эгелеп МАК полистерин
камгаладылга компанияларынче дараазында онза тав
бары чугула:

– МАК полизин бир дугаар алыры чугула таварылг
төрүттүнген чаштарга;

– фамилия, ады, адазының ады азы чурттап тур
адрези өскерилгенде;

– МАК полизи эргижирээни-биле моон ыңай аж
хире апарган болза;

– МАК полизин чидирген болза.

Оон ыңай МАК полизиниң чаңгыс аай хевиринч
хоойлуда көрдүнген дээрзин Силерниң кичээнгейиңер
**Чаңгыс аай хевирниң полистеринче шилчилге 2011
1-ден эрте эгелевес, элээн каш чылдарның дургузу
план езугаар болур.** Ол шилчилге үезиниң дургузун
холуңарда МАК полистери чаңгыс аай хевирниң
алырыңарга чедир күштүг болур.

Моон тодаргай медээни компанияның диспетчер алб
хүн чок халас ажылдаар телефонун дамчыштыр били
силер:

– 8-800-100-81-02 (РГС- Медицина);

– 8-800-100-81-01 (Медицина камгаладылгазының к

Чеч

**«Медицина камгаладылгазының капитал
Кызыл хоорайда филиалының Кызыл хоо
организациязының төвүнүң удуртукчузу.**

АПРЕЛЬ 20-ден МАЙ 20-
ЧЕДИР

**Тыва Республиканың автомобиль о
эргелели күрүне албан чери** 2009 чылды
11-де Тыва Республиканың Чазааны
доктаалынга болгаш Тыва Республиканы
транспорт комплекизиниң яамызының ду
дүүштүр автомобиль оруктарының, орук тудуг
камгалалын хандырар сорулга-биле 2011
апрель 15-тен май 15-ке чедир Кызыл—Ак
аразының, апрель 20-ден май 20-ге чедир
Сарыг-Сеп аразының автомобиль орук
кызыгаарлаашкынны тургусканын дыңнадып

6 тонна—чаңгыс өзекке;

5 тонна—ийи өзектиг кожугнуң өзек бүрүз

4 тонна—үш өзектиг кожугнуң өзек бүрүзү

Ол ышкаш деңзизи 10 тонналдан ажыг автот
херекселдериниң шимчээшкинин база кызыга

Тыва Республиканың Юстиция хереттериниң талазы-б
сайыттың оралакчызы Буян Анатольевич Биче-оолга о
элекке мөчээни-биле холбаштыр ханы кажыыдалын иле

ШЫН Индекс 667000. Кызыл хоорай, Красноармейская, 100.

ТУРГУЗУКЧУЗУ: Тыва Республиканың Чазаа.
Кол редактор С.С.МОНГУШ

РЕДАКЦИЯНЫҢ ТЕЛЕФОННАРЫ: Кол редактор–2-01-35, редакторнуң оралакчызы – 2-19-87, тел: факс (394-22) 2-17-94, бухгалтерия – 2-17-91. e-mail:shyntuva@mail.ru; shyntuva@yandex.ru
КИЛДИСТЕР: ниитилел-политиктиг килдис–2-18-10, культура, өөредилге – 2-03-88, чагаа – 2-17-09, көдээ ажыл-агыйы – 2-17-09 очулга – 2-03-87, үлетпүр – 2-40-77.
Солун келбейн барганда, 3-14-94 телефонче долгаар.
Неделяда үш катап үнер. Хемчээли парлаан 2 ама.
Тираж 8530. Чагыг 37. Номерни парлалгаже дужааганы: график езугаар – 21.00, херек кырында – 20.00.

АГАР САНЫВЫС: № 40703810900000010000 ОАО НКО "Т
Кызыл ИНН–1701008465; корр сч 30101810700000000740 БИК
Россия Федерациязының Парлалга, телерадио-дамчыды
массалыг коммуникациялар херектериниң талазы-биле яамызын
Сибирьде регионнар аразының девискээр эргелели «Шын» со
чылдың май 14-те эде бүрүткээн.
Херечилелдиң дугаары – ПИ № 16-0510. Индекс 11530, 31
«Тываполиграф» ААН-ге парлаан. (Кызыл, Щетинкин-Кравче
Солунда парлаттынган материалдарның авторларының
редакцияның туружу-биле дүүшпейн барып болур. Айыттынган сан
өске-даа фактылары, дыңнадыглары дээш авторлар боттары хары